

Díjazott pedagógusok közelről

▶ 8. oldal

„A miniszterelnök ugyanis majdnem egyórára nyúlt köszöntőjében hitvalló evangélikusként szól az ország dolgairól, a keresztények társadalomban betöltött küldetéséről. Beszédének három fontos pontját elgondolkodtató-nak tartom a magyar evangélikusok számára is.”

▶ Kivétel élmény a bajor zsinaton – 4. oldal

„Bátyuska, daragó bátyuska, mindenki tudja, hogy te csakis a Gyed Maróz lehetsz. Más nyelveken ezt úgy mondják, hogy Fagyapó. Kicsit korán jöttél, hiszen szilveszterre vártunk jószág kísérőddel, Sznyegurocskával, azaz Hópelyhecskével együtt. Mindig ti hozzátok a fenyőfát és az ajándékokat. Szpasziba, balsój szpasziba!”

▶ Őt próbáltam követni! – 7. oldal

„Engedni, hogy valami láthatatlanul beépített mágnes magához vonzzon, mert többnyire ez történik ám; egyszer csak ott találja magát az ember egy polcnál, és rájön, hogy tulajdonképpen éppen ezt kereste, ezt a bizonyos könyvet, mert ez fontos lesz neki valamiért.”

▶ Könyvesboltban – 9. oldal

A szerkesztőségünk által kiírt, Adventi gyertyák című fotópályázat második kategóriájának győztes felvétele – Petrikovics Edit fotója

Tabutémák nélkül

Felügyelők országos találkozója Révfülpön

▶ „Az ideális állapot szerint a felügyelő fiatal és agilis, és annyi ideje van, mint egy nyugdíjasnak” – jellemezte humorosan a lelkész és laikus segítők közötti „kívánatos” viszonyt egy résztvevő a felügyelők országos találkozásán. Az összejevetelt november 30. és december 2. között Révfülpön, az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban rendezték meg. Az *Egyház a modern világban?* címmel tartott, mintegy hetvenöt főt vonzó konferencia résztvevői ugyan jól tudják, hogy az említett kívánalomnak lehetetlenség megfelelni, ennek ellenére örömmel végezték és végzik szolgálatukat.

Egyházunk országos felügyelője, Pröhle Gergely köszöntőjében minden jelenlétét bátorított arra, hogy ne legyenek tabutémák: szóljanak problémáikról, amelyek a szószékről nem vagy csupán ke-

vésbé, a templompadokból azonban világosabban látszanak.

E kérsnek a felügyelők az egyházmegegyek bemutatkozását célzó programban, illetve az elhangzott előadások utá-

ni hozzászólások keretében tudtak a leginkább eleget tenni. Így egyebek mellett szó esett például arról, hogy az egyházmegegyek önálló jogi személyekké válnak, hogy sok a rossz állapotban lévő templom, illetve hogy kevesen fizetnek egyházfenntartói járulékot, előregednek a gyülekezetek.

Hogy a változás, változtatás érdekében milyen lépéseket kellene tenni, ahhoz a különféle előadások ötleteket, az egyházunk püspökei által tartott esti áhítatok, valamint a Mészáros Tamás, a Fejér-Komáromi Egyházmegye felügyelője vezette szombat reggeli imádság pedig igei útmutatást adtak.

▶ Folytatás a 4. oldalon

Gyülekezeti házat avattak Cegléden

▶ Új gyülekezeti házat adtak át rendeltetésének Cegléden, a város központjában. A korszerű, mai követelményeknek megfelelő létesítményt dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke szentelte föl december 2-án, advent első vasárnapján. Lelkészlakás, imaház és ifjúsági terem egyaránt helyet kapott az épületben.

Az ünnepi hálaadó istentisztelet igehirdetője, az egyházkerület püspöke az 1896-ban felszentelt ceglédi evangélikus templomban Zsolt 100,5 alapján prédikált. Kiemelte: az ősök hite nyomán nemcsak egy gyülekezeti ház épült fel, hanem egy család otthona is. Rámutatott, hogy ha Jézus van jelen a gyülekezeti házban, akkor két templomunk van a ceglédi híveknek.

A liturgiában részt vett Krámer György püspökhelyettes, a Dél-Pest Megyei Egyházmegye esperese és Péter Zoltán, a Ceglédi Evangélikus Egyházközség lelkésze.

Az istentisztelet után az újonnan elkészült gyülekezeti ház falán elhelyezett emléktábla leleplezésére került sor,

amellyel a gyülekezet az elődöknek állított emléket. Dr. Szentpétery Kálmán, a gyülekezet felügyelője méltatta elődeik munkáját, majd átadta az épület kulcsait Péter Zoltánnak.

Az ünnepi közgyűlést a gyülekezeti felügyelő köszöntő szavai nyitották meg, majd Törös Csaba építész beszámolt az építkezésről. A köszöntők sorában többek között Fabiny püspök – Benczúr László egyházkerületi felügyelő jókívánásait is tolmácsolva – adott hangot örö-

mének. A németországi, mühlendorfi testvérgyülekezet áldáskívánásait Andreas Beneker lelkész tolmácsolta. Az önkormányzat részéről Takács László alpolgármester fejezte ki jókívánásait, és ígéretet tett arra, hogy támogatni fogja azt a kezdeményezést, hogy a templom és a gyülekezeti ház közötti utca neve a közeljövőben a jelenlegi Kígyó közről Ordass Lajos közre változzék, emlékeztetve a gyülekezet egykori lelkészére.

▶ CZÖNDÖR ISTVÁN

A SZERZŐ FELVÉTELE

Nem csak tüneti kezelés

■ PRÖHLE GERGELY

Provokatív, de mégis „csak” költői kérdést választottunk a felügyelők országos konferenciájának címéül: *Egyház a modern világban?* Provokatív, mert az volt a célja, hogy néhány napra kiragadjon mindenkit abból a természetes közegből, melyben szolgál, segítsen tudatosan átgondolni mindazt, ami körülvesz minket. Költői, mert hol máshol működne az egyház, mint a modern világban, annak minden globális és lokális problémájával együtt.

Tehetnénk egyszerűen csak pontot a mondat végére. Egy ilyen konferencián megelégedhetnénk azzal, amit oly sokszor megteszünk, és persze az elmúlt hétfőig Révfülpön is megtettünk: beszámolunk egymásnak helyzetünkről, gyülekezeiteink állapotáról. Zavarba ejtő egyértelműséggel esett szó a lelkészi és a felügyelői munkamegosztás hiányosságairól, anyagi nehézségekről, személyi ellentétekről, feladatokat nem vagy rosszul ellátó lelkészekről.

Zavarba ejtő – írom –, mert egyházi körben leginkább azt szoktuk meg, hogy valami hamisan értelmezett testvériesség jegyében nem nevezünk nevén a dolgokat, elkenjük a konfliktusokat. Ájtatos képpel dühöngünk, szemtől szembe nem, de egymás háta mögött annál inkább hangoztatjuk a magunk igazát. Hála Istennek, Révfülpön hamar túltettük magunkat a zavarban.

A felügyelői munkának – szerintem – az az egyik legfontosabb vonása, hogy elhivatottságból, hitből, de anyagi értelemben vett egzisztenciális függelem nélkül végezzük e szolgálatot, világi kenyérgyűjtés mellett, családi életünk, szabad időnk rovására. Ilyen feltételek mellett sokkal élelőbbben vetődnek fel hiányosságok, sokkal inkább arra akar törekedni az ember, hogy ne hiába valósággal töltse az idejét, munkájának legyen látható eredménye. Nincs idő tehát a válaszok elodázására, a konfliktuskerülő kétértelműségre. Ez derült ki a felügyelői beszámolóknak többségéből.

Az önkéntesség persze ugyanúgy veszélye is a felügyelői munkának, hiszen általa a számonkérhetőség is korlátozott. Mindnyájunk életében vannak olyan időszakok, amikor más dolgaink miatt az egyházi szolgálat valamelyest háttérbe szorul. Az ideális felügyelő találó leírása – tevékeny, mint egy fiatal, de annyi ideje van, mint egy nyugdíjasnak – rávilágít tevékenységünk folyamatos dilemmájára.

Nem foglalkoztunk módszeresen a „modern világ” helyzetének elemzésével, hiszen mindnyájan tudjuk, hogy milyen jelenségekkel küzdünk: elnépteledő templomok, krónikus pénzhány,

a mindenki számára hozzáférhető kulturális környezet eligénytelenedése, a fogyasztási szokások gyilkos deformációja, ami már-már komoly civilizatorikus problémákat vet fel. A tüneti kezelés nyilván nem elég, de része a gyógyulási folyamatnak, melynek végső kimenetele messze túl van a felügyelők és minden embertársunk kompetenciáján.

A fohászokodás tehát alfája és ómegája a jobbító szándéknak, de cselekvésünk szabadsága és Isten előtti felelőssége lutheránus hitünk egyik legfontosabb pillére. Nem lehet szembeállítani egymással az imádságot és a jól átgondolt emberi cselekvést, amire pedig még mindig igen gyakran kerül sor – nem csak, sőt nem elsősorban felügyelői körben.

Lehet, hogy egy kicsit sokat akartunk markolni a konferencián. Az Indiában szolgáló magyar evangélikus lelkész tapasztalatainak bemutatásától igen nagy ív húzódnak mondjuk egy kis nőgrádi gyülekezet mindennapos gondjainak taglalásáig. Különösen úgy, hogy közben a stratégiakészítés menetéről, a pályázati lehetőségekről és egy merőben új egyházfinanszírozási koncepcióról is szó esik.

Hogy a nagy markolás után mennyit fogtunk, azt a résztvevők maguk tudják eldönteni. Én nehéz szívvel mondtam volna le bármelyik előadásról is, mert meggyőződésem, hogy mindennapos gondjaink, egyházunk életének megannyi lokális ellentmondása mellett sem feledkezhetünk meg a globális összefüggésekről, nemcsak egyházközségünk, hanem országunk, földrészünk határain túl is. A keresztény ember gondolkodásának földrajzi és transzcendens távlatossága az, ami a modern világ gondjait báját más megvilágításba helyezi, és ami a megoldások keresésében is hathatós segítséget nyújthat.

A felügyelői kar sokfélesége imponáló: vállalatvezetők, kereskedők, gazdálkodók, iparosok, tanárok színes közössége más-más lelki alkattal, eltérő hagyományokkal, de közös hittel. A Jézus tanítványaival való összehasonlítás találó, az ő sokféle tapasztalatuk óriási erőt adott a kis közösségnek.

Szervezési szempontból talán nem volt jó, hogy összejevetelünk utolsó napja advent első vasárnapjára esett. Sokan – érthetően – családi körben akarták kezdeni a karácsony ünnepére való készülődést. Ám az új egyházi esztendő kezdetén elhangzó igehirdetések, imádságok óriási segítséget nyújtottak abban, hogy ne a gondok és feladatok súlya alatt görnyedve, hanem reménységgel felegyenesedve folytassuk tovább a felügyelői szolgálatot. S ha a beteg modern világ tüneti kezelésének módszereiről több szó is esett, az igazi gyógyulás útja mindnyájunk számára újfent bizonyosságot nyert.

Magyar egyházi vezetőkkel találkozott a köztársasági elnök

Sólyom László köztársasági elnök december 4-én – lapzártánk után – a Sándor-palotában magyarországi és határon túli magyar egyházi vezetőket fogadott. Az immár hagyományos adventi találkozón a köztársasági elnök kifejtette: fontosnak tartja, hogy évente találkozzanak a történelmi egyházak vezetői; ez alkalmat kínál arra, hogy „kötetlenül, baráti hangnemben” beszéljessenek egymással és az elnökkel az őket foglalkoztató kérdésekről. A találkozón egyházunkat Ittész János elnök-püspök képviselte.

▶ EvÉlet-infó

É L Ő V Í Z

Vakáció!

Melyikünk ne emlékezze arra a megkönnyebbült öröme, amely még iskolakorában, az utolsó tanítási héten kerítette hatalmába? Milyen nagy örömet jelentett, hogy már csak pár nap választott el minket a boldog nyári szünidőtől! S hogy a tanév hátralévő időszakot megpróbáljuk még jobban siettetni, míves aprólékosan írtuk a táblára a „vakáció” szó betűit hátulról kezdve. Természetesen a felkiáltójel sem maradhatott el – talán ez volt a legdíszesebb.

Ez a fajta visszazámlálás egyben számadásra is készítet: a diák átgondolta a mögötte lévő tanévet, számba vette, hogy mit tett jól, és mit mulasztott el az eltelt időszakban. Leginkább mégis a határtalan öröm volt jellemző ezekre a napokra.

Az adventi koszorú meggyújtott gyertyáinak gyarapodó száma egy kicsit erre az iskolai időszakra hasonlít. Minden gyertyával közelebb kerülünk a várva várt, örömteli eseményhez, Jézus születéséhez. Mint ahogy a diákokon úrrá lesz az izgatott öröm, rajtuk, Krisztusvárókon is ennek a reménytelen felszabadultságnak kellene látszania, ennek kellene minket belülről fűtenie.

A gyertyák meggyújtása egyben önvizsgálatra készítet; nem véletlenül nevezik ezt az időszakot *kisbőjtnek* is. Átgondolom magamban, mit mulasztottam el megtenni az elmúlt egyházi esztendőben, min kell még javítanom, hol tértem el az Isten törvényétől. Azonban ennél a számadásnál ott a reménység: a Megváltó földre jött az én vétkeim miatt is törént, nélküle keveset érek.

Kívánom, hogy a Szabadító születését várva mindannyiunknak olyan felszabadult, örömteli adventünk legyen idén, amelyet egy nyári vakációt váró diák is megirigyelhet!

■ – BODAZS –

PUSZTA SÁNDOR

Fohász

pitymallás előtt pirkad
gondolhassak valami szépet

mielőtt lemegy a nap
tehessek valami jót

SEMPER REFORMANDA

„Jöjjön el a te országod. Ez az imádság lever és felemel. Először lever, mert hiszen nyíltan bevalljuk benne, hogy Isten országa még nem jött el hozzánk. Ez pedig valóban rettenetes, s ha alaposan imádkozzuk, szinte beleszakadhat minden kegyes szív. Mert ez azt jelenti, hogy még mindig kitesztelt hontalank vagyunk. Ami kétszeresen is megsiratni való kárvallás. Először is mert Isten ezzel megfosztjuk bennünk való országától, s a mindenség Urát királyi hatalmában korlátozzuk. Ez pedig joggal fájhat Isten minden jóra való gyermekének. A másik veszteség a miénk, hogy idegen ország nyomorában erős ellenség alatt rabmódra sínylődünk. Mikor azonban a gondolat lever, s nyomorúságunkat feltárja, akkor következik a vizsgálat. Krisztus Urunk, a mi drága Mesterünk arra tanít, hogy kétségbeesés helyett vágyakozó könyörgéssel keressük a nyomorúságból való kimenekülést. Akik beismerik, hogy Isten országát hátráltatják, s mégis naponként bántódnak könyörögnek, hogy az az ország csak jöjjön el, azokat Isten e könyörgésükért kedveli.”

► Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztyének! (Szabó József fordítása)

ADVENT MÁSODIK VASÁRNAPJA – Ézs 63,15–64,3

„...lakhatik-e Isten a földön?”

Salamon templomszentelési imádsága (1Kir 8) jutott eszembe ennek az igének az olvasásakor. Ő minden egyes kérés befejezésekor azt kérte az Úrtól: hallgassa meg népe könyörgését lakóhelyéről, a mennyből, és bocsásson meg nekik. A templom pedig, itt a földön, legyen Isten szent és dicső nevének szentelt hely örökkön-örökké.

Tudjuk jól, hogy sem Isten választott népe, sem a többi nép nem tudja maradéktalanul megtartani az Istennek tett fogadalmakat, és nem tudja betartani az Úr törvényeit. Ezért időnként lesújt Isten haragja, megbünteti népét, de sokkal többször érezhető végtelen kegyelme és jóindulata az emberiség iránt.

A mai igében ismerősnek tűnő panaszok hangzanak el: „...irgalmad miért marad távol tőlem?” „Miért engeded, Uram, hogy szívünk kemény legyen, s ne féljen téged?” (15. és 17. vers) Gyakori kérdések: miért engedi Isten, hogy annyi háború, gyilkosság, erőszak, természeti katasztrófa történjen a világban? Ilyenkor az ember számon kér, mintha joga lenne Isten számon kérni, mintha ő maga semmi rosszat nem követett volna el Isten és a teremtett világ ellen. Itt azonban azt halljuk, hogy a könyörgő és panaszkodó nép maga is tisztában van saját vétkeivel, mulasztásaival, eltvelyedéseivel. Saját életén tapasztalja: az Istentől való

eltávolodás következménye, hogy nem érzi Isten mindennap megújuló kegyelmét és irgalmát. Tritó- (harmadik) Ézsaiás nagyon sötéten látja népe helyzetét. Ebből a sötétségből hangzik fel a segélykiáltás: „Jöjj közénk, Uram!”

A nép nem tudja Isten mindennél jobban szeretni, sem embertársait, mint saját magát, hanem mindenkiben ellenséget lát. Isten viszont szeretné atyaként tisztelni, és atyai szeretetét érezni.

Számunkra Urunk, Jézus Krisztus tette nyilvánvalóvá, hogy Isten valóban Atyánknak tekinthetjük, mert neki gondja van ránk.

Istent nem rózsaszín ködben látjuk, nem is egy szentimentális atyáképet alkotunk róla, hanem tudjuk és hisszük, hogy ő váltott meg minket bűneinktől Jézus Krisztus által, és Szentlelkével gondoskodik arról, hogy naponta kapcsolatban álljunk vele. Az egyetlen Isten áll előttünk, aki ott trónol a mennyben, de szent neve itt van közöttünk. Egyszülött Fia által itt lakik közöttünk, és mi is megláthatjuk az ő dicsőségét, „*telve kegyellemmel és igazsággal*” (Jn 1,14).

Advent második vasárnapján Isten népe azt érzékeli, hogy még az ítélet előtt áll – és még mindig a kegyelem alatt. Minden bajunk, betegségünk, nyomorúságunk ellenére is szilárdan megmaradtunk abban a hitben, hogy Isten nem feledkezett meg rólunk. Őszintén be kell

A VASÁRNAP IGÉJE

vallanunk: nem jó keményszívűnek lenni. Nem jó bizonytalanságban és hitelenségben élni. Nem jó azt érezni, hogy gonosz hatalmak próbálják uralmuk alá hajtani a földet. Nem jó abban a tudatban lennünk, hogy eltávolodunk Istentől, vagy nem élünk Krisztus tanítványaként. Nyomasztja az embert az a tudat, hogy egyszer meg kell állnia Isten ítélszéke előtt. Viszont még tart a kegyelmi idő. Még van lehetőség Isten megismerésére Jézus Krisztus által.

Az igében megszólaló nép azt kéri Istentől, hogy jöjjön le a földre. Szakítsa szét az eget, és szálljon le közéjük, hogy minden nép megismerje őt. Reszkesse nek előtte a hegyek és a népek, és mindenki döbbenjen rá, hogy nincs nála hatalmasabb a világon, és nincs rajta kívül más isten.

A másokat elítélő Isten eljövételére várt Izrael népe, miközben magának is reszketnie kellett volna, hiszen gyakran elpártolt Istentől.

Hamis várakozás, hamis elbizakodottság („Abrahám a mi atyánk”) nem hozza el az örök életet. Azt egyedül a Jé-

zus Krisztusba vetett hit által, Isten irgalmából nyerhetjük el.

Mi is várjuk Urunk visszajövetelét, aki nagy hatalommal és dicsőséggel érkezik az ég felől, és mindenki egyszerre látni fogja. A választottakért megrövidülnek azok a napok (Mt 24,22), hogy aki addig megőrizte a hitét, a nagy megpróbáltatások idején se veszítse el. Annak pedig, aki addig sem tért meg, már nem lesz ideje a megtérésre.

Csak a bűnbánatot tartó és megtéző nép veszi észre, hogy távol van Istentől. Neki van mersze, hite ahhoz, hogy Isten eljövételét várja. A magabiztos, beképzelt nép a vesztébe rohan, mert sem most, sem a jövőben nem vágyik Isten közelségére, sem bűnbocsánatára. Várjuk mi is bűnbánattal a mi Urunk, Jézus Krisztus eljövételét!

387. énekünk nagyon szépen fogalmazza meg teendőnket: „Bűnnel borított arcom fölemelni / Hozzád, te tiszta, szent, ha nem tudom: / Szabad szent lábad előtt leborulnom / Vétkesen és szegényen, Jézusom.”

■ KOSKAI ERZSÉBET

Imádkozzunk! Hálát adunk neked, Istenünk, hogy Jézus Krisztus által szerető mennyi Atyánk vagy, akihez naponta imádkozhatunk. Légy közel hozzánk, és könyörülj rajtunk, hogy felemelhessük fejünket, mert közeledik megváltásunk ideje! Ámen.

Oratio œcumenica

Urunk! Az adventi út felén terjesztjük eléd kéréseinket. Köszönjük azt a sok jelzőtáblát és útmutató irányítást, amelyet eddig kaptunk tőled. A saját fejünk szerint makacsul rohantunk volna tovább, egyre nagyobb veszély felé, de a te vezetésed megőrizt minket mind a mai napig. Hívogató hangod mozdított ki közönyünkből. Bátorító hangod adott erőt keserű élethelyzetekben. Biztató hangod újra felbresztette bennünk a vágyat, hogy küzdjünk a tiszta és értékes életért. Ne engedd, hogy könnyen elfelejtsük mindezeket. Segíts, hogy mindig újra szemünk elé kerüljenek, hogy még bátrabbak legyünk követésedben.

Könyörgünk hozzád tisztulásért. Szinte természetessé vált életünkben a hamisság, a megbízhatatlanság és a nemtörődömség. Adj adventi erőt, amikor ezek ellen a kísértések ellen küzdünk. Mutasd meg számunkra az igazi értékek szépségét és fontosságát. Ne ahhoz a magatartáshoz igazodjunk, amely a környezetünkben

természetes és elfogadott, hanem a te útmutatásodhoz. Lássunk magunk előtt téged, aki a valódi és az egyetlen teljes értéket mutattad fel minden embernek. Keressük szavadat, és vágyódjunk arra az útra, amely hozzád vezet minket.

Könyörgünk hozzád bátorságért. Adj nekünk jó szavakat, melyeket megoszthatunk embertársainkkal, akik megszólítanak bennünket, és keresik életük értelmét és jövőjét. Taníts meg minket a nehéz kérdésekre is választ keresni. Adj türelmet és kitartást, amikor hosszasan és fárasztó módon mondják el emberek a problémáikat és kételyeiket. Adj, hogy tudjunk lassítani és nyugodtan megállni, amikor mások szavát kell meghallgatnunk. Mutasd meg ezeket az élethelyzeteket nekünk világosan. Adj, hogy rólad beszéljünk, és ne csupán magunkról.

Könyörgünk hozzád szeretetért. Azokra is gondolunk most, akiket csak nehezen tudunk elfogadni. Eléd hoz-

zuk azokat, akiket mindig velünk szemben állónak és ellenségesnek látunk. Néha nagyon egyedül érezzük magunkat, mert nehéz megbízni másokban. Taníts minket odaadóbb és nyíltabb szeretetre embertársaink iránt. Add meg azt, hogy szavunk, viselkedésünk és cselekedetünk közelebb vigyen minket a többi útitárshoz, mind azokhoz, akikkel együtt járhatunk földi életünk idején.

Könyörgünk a legtagabb értelemben vett útért és a legnépesebb útitársi közösségért: a lakott földért és az emberiségért. Segíts minket, hogy Krisztus születésének ünnepére úgy tudjunk készülni, hogy nagyobb felelősség és őszintebb érdeklődés legyen bennünk más földrészek lakói és az egész teremtett világ iránt. Emelj ki minket a szűk látókörű és befelé fordult gondolkodásból.

Végül pedig azt kérjük tőled a mai ünnepen, hogy őrizd meg minket a szilárd hitben, amely tudja, hogy bár minden változik és átalakul az életünkben, de a te hűség és szereteted egyedüli örök valóság. Ámen.

IGE+HIRDETŐ

Írott igehirdetés

AKI TITEKET HALLGAT...

Jelen cikkünk témája Isten igéjének írásban való megszólaltatása. Azt vesszük szemügyre, milyen kívánalmak fogalmazhatók meg az *eleve nyomtatásra szánt* alkotással szemben (tehát nem egy szószéken elhangzott igehirdetés írott változatáról beszélünk). Ez esetben a kommunikáció résztvevőit nevezzük íróknak és olvasóknak, szemben a szószéken álló igehirdetővel és a padban ülő ígéhallgatóval.

„Érted is, amit olvasol?” – kérdezte Fülöp az etióp kincstárnoktól (ApCsel 8,30), és az így felelt neki: „*Hogyan érthetném, míg valaki meg nem magyarázza?*” Isten Lelkének és az embernek az ige mellett való találkozása az alap. Vegyük ezt komolyan, mielőtt bármibe fognánk! Az igehirdetés írója először is tegye fel magának a kérdést: érti-e, amit olvas, vagyis a textust? S amíg erre nem tud jó lelkiismerettel *igennel* felelni, addig ne kezdjen el írni. Hiszen így hogyan vállalkozhat arra a feladatra, hogy azt másoknak magyarázza?

Az írott igehirdetés, mint „speciális sajtóműfaj”, nem található meg műfajismereti tankönyveinkben, ám az a tapasztalatom, hogy az újságírók pontos ismerete mégis nagy segítségére van annak, aki írásba fog. Akkor is, ha ígét hirdet. Miért? Számos oka van ennek. Az egyes műfajokra jellemző követelmények ismerete és betartása felelősségre kényszerít, óv a parttalan-

ságtól; ezenkívül egyes újságírói „fogások” alkalmazása színéssé, változatossá teszi az írást, egyszersmind rendszerbe foglalhatóvá teszi a mondanót. A kereset szerkezet például nem nagy „trükk”, mégis szép, kerek egészzé formálja az újságcikként megjelenő igehirdetést. (Az olvasó látja és követi a szerző világos szándékát: valahonnan elindultunk, és valahová megérkezünk – a kettő között megtett út pedig tartalommal teli.)

A műfaji követelmények mintegy rákényszerítik a szerzőt, hogy a lényegre koncentráljon, figyeljen az arányokra, és jól éljen technikai elemekkel – mindez akkor igazán sikeres, ha az eredmény az igehirdetés olvasója számára természetesen módon befogadható szöveg. A műfaj ismeretek segítenek abban is, hogy az író saját személyiségét, érintettségét a megfelelő helyen és módon rejtse el vagy fedje fel; ez utóbbira például minden újságírói műfajban másként és másként van szükség – viszont igehirdetés írásakor végtelenül fontos szempont.

Milyen is egy jó írott igehirdetés? Izgalmas kérdés, hogy egy prédikáció mitől szép, tartalmas vagy jó; ez számos szempont alapján mérleghet. Általános jellemzőként teológiai, stilisztikai,

műfajismereti, sajtónyelvi követelmények sokaságát említhetjük, melyeknek egy-egy jó írott igehirdetésnek mind meg kell felelnie. Itt csak néhányat említhetünk közülük.

Mindenekelőtt: az igéről szól. Meggyőződés, hogy egyetlen írott igehirdetés sem vállalkozhat arra, hogy a teljes üdvörtörténet, hitünk valamennyi igazságát, a Szentírásban magát kinyilatkoztató Istennek minden egyes igéjét tárgyalja – a textus a mérvadó, a megfelelő összefüggésekre való rámutatás, a kontextus említése azonban elengedhetetlen. Tanító, ismeretet átadó és a szó „legszentebb” értelmében *informatív* a jó írott igehirdetés!

Természetesen nem hátrány, ha irodalmi igényességgel van megfogalmazva a szöveg. Egy kép, hasonlat, metafora megkönnyítheti az üzenet befogadását. Van azonban, aki tobzódik bennük, és képek halmozat használat; ez nem szerencsés, mert zavaróvá válhat. Az olvasó elveszítheti a fonalat. Egyetlen jól megválasztott, következetesen végigvitt „ilusztrációs elem”, hasonlat, metafora többet ér. Egy, de az legyen jó! Semmiképpen ne legyen tehát öncélú ezeknek az eszközöknek az alkalmazása. Nem

szabad szem elől téveszteni a legfontosabbat: a prédikáció – akkor is, ha írásban kerül a befogadó elé – Isten dicsőségét, tettét, parancsát, vigasztalását (amit épp a textus hoz) hivatott hirdetni – nyilvánvalóvá kell válnia a szövegből, hogy nem valótlanság, valamiféle kitárlt történet, mese, „sztorizás”, tanulmány és így tovább.

Ha a cikk írója jól végezte a munkáját, akkor olvasója nem passzív szereplője lesz e kommunikációnak, hanem sorról sorra részesévé válik a szövegnek, amint arra rezonál, reagál, együtt gondolkodik, egyetért, új felismerést jut, továbbgondolja a leírtakat. Érintett lesz; no persze nem a szerző személyével kerül kapcsolatba, hanem a kifejtett tartalom kezd el benne élni, megfogalmazódni, szavakká vagy érzésekké formálódni. A szerző maga is tanulásra nyitottan, Isten által vezetettként mutathat tovább egy irányba leírt sorai által, a missziói parancs értelmében, és ez igen szép feladat.

Nagy fába vágja a fejszét, aki egy cikkben mindent le akar írni. A téma menet közben egyre izgalmasabbá válik. Az írott igehirdetéssel kapcsolatban megkezdett gondolatmenetünket a következő számban folytatjuk.

■ KÖHÁTI DÓRA

Református templomban avattak evangélikus lelkészt

► **Ünnepi istentisztelet keretében avatta lelkésszé Gázné Verasztó Teodóra a Gyáli Református Egyházközség templomában dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke november utolsó napján.**

A Vecsési Evangélikus Egyházközséghez tartozó gyáli gyülekezetnek nincs saját temploma, ezért került sor a Gyálon lakó lelkészjelölt ordinálására a helyi református templomban.

Gázné Verasztó Teodóra már a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban eltöltött évek alatt érdeklődni kezdett a teológia iránt. 2001-ben nyert felvételt az Evangélikus Hittudományi Egyetemre. 2005-ben kötött házasságot Gázné Ferencel. Gyakorlati évét a 2006/2007-es tanévben a zuglói evangélikus gyülekezetben, Tamásy Tamásné lelkész vezetésével végezte. Nagy szeretettel emlékezett meg Gyóri János Sámuelről, a Pesterzsébeti Evangélikus

gyülekezet lelkészéről, aki támogatta, és egyengette útját.

Az ünnepi istentiszteleten Fabiny Tamás 1Thessz 5,16–18 alapján tartott igehirdetésében kiemelte az ige három imperatívusát. Az első az örömről való felszólítás: „Örüljtek”; advent első vasárnapja az öröm továbbadására szólít fel minket. A második felszólítás az imádkozásra való buzdítás: „Szüntelenül imádkozzatok.” A harmadik imperatívus, hogy adjunk hálát – hiszen oly sokszor elfelejtjük megköszönni Isten ajándékait!

A liturgiában részt vett dr. Szentpétery Péter az Evangélikus Hittudományi Egyetem képviselőjében, valamint Rezesy Miklós, a Vecsési Evangélikus Egyházközség lelkésze. Az ünnepi eseményt gazdagította a gyáli református ifjúság, illetve Gázné Ferenc és Verasztó Noémi énekszolgálata.

Az úrvacsorával zárult istentisztelet után elsőként Szentpétery Péter mondta el a jókívánásait, majd Tamásy Tamásné volt mentorként köszöntötte az újonnan felavatott lelkészt. A vecsési evangélikus gyülekezet nevében Rezesy Miklós lelkész és Szabó Dénesné felügyelő asszony mondott köszöntőt. Végezetül a püspök átadta a lelkési oklevelet, majd Gyimesi István gyáli polgármester szavai zárták a köszöntések sorát.

Gázné Verasztó Teodóra a Sarepta Budai Evangélikus Szeretothonban lelkigondozói munkával, illetve egyházmegyei beosztott lelkészként, Krámer György esperes mellett kezdte meg szolgálatát.

– CZÖNDÖR –

A kifejeződött bizalom ünnepe

Lelkésziktatás Szarvason

Az iktatás szolgálatát Ribár János esperes végezte, majd tizenhét lelkész énekelte a confirmát. Horváth Zoltán Olivér prédikációjához a hét igéjét vette alapul. A pécsi származású fiatal lelkész igehirdetésében többször is visszaemlékezett idős lelképásztorára, Balikó Zoltánra. Összinté szavaiban mély ember- és istenszeretet tükröződött, és láthatóan öröm

hatotta át őt, felidézve, megköszönve a szarvasi gyülekezet eddigi szeretetét. Uráról az alázat hangján tett bizonyosságot. „Mécstartónak szánt engem, hogy az ő lángja, világossága izzón el félelmet és minden sötétséget” – mondotta.

A közgyűlés keretében a Benka Gyula Általános Iskola és Óvoda igazgatója és diákjai énekeltek, ajándékkal kedveskedtek a házaspárnak. Lázár Zsolt igazgató lelkész abbéli reményének adott hangot, hogy új munkatársaival szolgálatuk új területekre terjedhet ki.

Az egyházi előjárók és szolgatársak mellett Kiszely Mihály helyi alpolgármester is köszöntötte a lelkész házaspárt, akik másfél éve püspöki ajánlásra érkeztek Gyoma és Mezőtúr gyülekezetéből Szarvasra. Már akkor érezték: hazataláltak. A pusztaföldvári gyülekezetből származó lelkész előző szolgálati helye Angyalföld és Kiskunhalas volt. Beiktatásukon régi közösségeik tagjai is velük ünnepeltek.

■ LÁZÁRNÉ SKORKA KATALIN

► **Tekintélyes létszámú gyülekezet ünnepelt a múlt vasárnap Horváth Zoltán Olivér egyhangúlag megválasztott másodlelkész és Horváth Anikó iskolalelkész beiktatásán a szarvasi evangélikus Ótemplomban.**

Igehirdetésében dr. Szabóné Mátrai Marianna, a Déli Egyházkerület püspökhelyettese az 52. zsoltár 11. verse alapján rámutatott, hogy a lelkésziktatás a kifejeződött bizalom ünnepe. A gyülekezet egy embert nagyon közel enged magához. Megengedi lelkészének, hogy kimondja imáit, eltemesse szeretteit, nevelje gyermekeit, közvetítse számukra Isten állandó szeretetét. A lelkész döntésével fejezi ki: szereti azokat, akikhez őt az Úr küldi. Ez a bizalmi helyzet csak úgy tartható fenn, ha mind a gyülekezet, mind a lelkész hiszi és tudja, hogy Isten aktív, értük cselekszik.

A sarokkőre alapozott építőkövek

Felújították a dunaegyházi templom tornyát

► **„Van-e értelme templomtornyokat felújítani 2007-ben? Van-e, akinek utat mutasson, s hívogató valakit ez a torony?” – Gáncs Péter püspök ezekkel a kérdésekkel „indította el” az új egyházi esztendő a dunaegyházi evangélikus ünnepi istentiszteletén, amelyen templomuk megújult tornyáért adtak hálát december 2-án, advent első vasárnapján. Az istentisztelet liturgiai szolgálatában Lupták György, a Bács-Kiskun Egyházmegye esperese, valamint Bácsiné Vilmos Andrea és Bácsi János helyi lelkészek vettek részt.**

A Dunaegyháza–Apostagi Társult Evangélikus Egyházközség már 2006 folyamán megkezdte a több mint százéves esztendő templomtorny felújításának előkészítését, ám az építési engedélyt csak 2007 januárjában kapták meg. A tizenegymillió forint összköltségű beruházás a gyülekezeti tagok, az országos egyház, a helyi önkormányzat, Dunaegyháza lakossága, a Nemzeti Kulturális Alap és a Haladás Mezőgazdasági Zrt. anyagi hozzájárulásának eredményeképpen valósulhatott meg.

Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke Ef 2,20–21 alapján hirdette Isten igéjét. Pál apostol intelmének mai értelmezését tolmácsolta hallgatóságának, amikor rámutatott: az épületfelújításoknak csak akkor van értelmük, ha nemcsak felfelé nézünk szép tornyainkra, hanem befelé is, magunkba is tekintünk, és megvizsgáljuk, hogy rendben vannak-e lelki életünk alapjai. A templomtorny szimbolikus értelemben olyan világítótorony, amely messzire világít, azonban könnyen lehet, hogy a tövében teljes homály uralkodik.

„Ki az alap? Kire építünk? Ki határozza meg életünk koordinátáit?” – Gáncs Péter szerint minden egyházi év – azaz Krisztus-év – elején „évismétlésre” szorulunk, és újra át kell gondolnunk, hogy életünk minden területén az egyetlen sarokkőre, Krisztusra építettünk és alapoztunk-e, mert nemcsak épületeink falai, gerendái mozdulhatnak el, hanem lelkivilágunk „építőkövei” is széteshetnek, s elmozdulhatnak a helyükről.

Az ünnepi közgyűlést Dudla Imre, a Dunaegyháza–Apostagi Társult Evangélikus Egyházközség felügyelője nyitotta meg. Az egyházkerület nevében Radosné Lengyel Anna kerületi felügyelő üdvözölte a gyülekezetet, majd dr. Ambrus András, a Bács-Kiskun Egyházmegye felügyelője

mondta el köszöntő szavait. A közgyűlés végén Bácsi János lelkész ismertette a templomfelújítás történetét, és köszönetet mondott mindazoknak, akik segítségét nyújtották a kivitelezésben.

■ PETRI GÁBOR

Adventi templomjubiläum Bukarestben

Bukarest aránylag távol fekszik a magyarság etnikai, nyelvi határaitól, sokak számára fehér folt az európai térkép délkeleti sarkában, ismeretlen része a világnak. Pedig a magyarság, sőt a magyar evangélikusság szempontjából is rengeteg érdekes meglepetést tartogat ez a távoli város.

Nem véletlen az a vélekedés, hogy valamikor a 19. század végén, a 20. elején Bukarestben élt Budapest után a legtöbb magyar. Hogy ez így volt-e, nem vagyok benne biztos, de az tény, hogy a mai napig öt magyar gyülekezet létezik, volt és van iskolája, művelődési és karitatív intézménye az ott élő magyar közösségnek.

Történeti dokumentumok tanúsítják, hogy a 16. század második felétől napjainkig szervezett egyházi életük van az ott élő protestánsoknak. Önálló magyar evangélikus gyülekezetéről csak 1934 óta beszélhetünk jogi értelemben, attól a pillanattól kezdve, amikor a közel ötezer lelket számláló evangélikusok kiváltak az addig őket is magába foglaló református egyházközségből, és önálló ágostai hitvallású gyülekezetbe szerveződtek.

Egész történetük beszédes bizonyossága annak, hogy az élő hit csodákra képes. Háborúk, etnikai villongások, meghurcoltatások és nagy-nagy veszteségek ellenére az intenzív gyülekezeti, lelki élet mellett parókiai, templom, gyülekezeti házat, diakóniai intézetet és diákkollégiumot sikerült megépíteniük.

Az advent első vasárnapján tartott ötvenéves templomjubiläumünnep népes gyülekezetek arról győzték meg újra, hogy a bukaresti magyar evangélikusoknak nemcsak szép múltjuk van, nemcsak emlékekből élő közösség ez, hanem adventi nép, mely bizakodva tekint a jövő felé. Teheti is, mert az alap, akire építettek és építenek, az élő Jézus Krisztus.

Számomra a bukaresti gyülekezet léte, megléte valami olyasmí, amit a nyelv Isten csodájának nevez, és hálás vagyok Istennek, hogy huszonkilenc éven át része lehettem ennek a teremő csodának, s valami olyat tapasztalhattam meg ebben a különleges gyülekezetben, amit talán máshol sehol.

Csoda az is, ami 1956 novemberében történt, amikor szovjet tankok láncfalpai dübörögtek Budapest utcáin, vérbe fojtva a magyar forradalmat, a 20. század legtisztább szabadságharcát. Ugyanennek a gyászos emlékeztető novembernek az első napjaiban a magyar fővárostól körülbelül nyolcszáz kilométerre levő idegen nagyvárosban, Bukarestben egy maroknyi magyar evangélikus, néhány ezer lélek jövőt álmodva, hittel és töretlen reménységgel templomépítésbe fogott.

1956 novemberének elején kezdenek a bukaresti magyar evangélikusok templomépítésbe idegen nyelvi és kulturális környezetben, kőkemény egyház- és keresztényellenes rendszerben. Nincsen állami támogatás, se külföldi segély, nin-

ÉGTÁJOLÓ

csen anyaországi kapcsolat, de van egy lelkes csapat, van egy élő gyülekezet, van hit, és mindennekfölött van egy élő Ura ennek a gyülekezetnek. Így jöhetett létre a csoda. A gyülekezet áldozatkészségének, az erdélyi magyar evangélikusság összefogásának és az akkori lelkész, Kovács László céltudatos, eltökélt kitartásának köszönhetően 1957. október 16-án dr. Argay György püspök népes gyülekezet jelenlétében felszentelte a templomot.

Ez a templom hiteles jele, bizonyossága Isten történelmet formáló tettének, annak a csodának, hogy egy olyan kor viszonyai között, amikor a vasfüggönyös Európa keleti felében tankok törték le a nemzetek szabadságra irányuló törekvéseit, amikor sárba taposták az emberi méltóságot, amikor az egyetlen kizárólagos ideológiának nevezett, beteges utópia határozta meg a rendszert, ahol az istentagadást hivatalosan progressziónak minősítették, ott egy jelentéktelennek tűnő kis magyar közösség templomot épített. A nagy embertelenségben ez a gyülekezet a legnagyobb hőstettet hajtotta végre, házat épített Istennek,

hajlékot a közösségnek, világosságot gyújtott a velejég sötét világban.

Azóta is ott áll a bukarestiek kis „fehér temploma”. Mint a romániai, erdélyi magyar evangélikusok legtöbb istentiszteleti helye, nem nagy, nincsenek monumentális méretei, nem magasodik a szomszédos épületek fölé, nem gyűri maga alá, nem nyomasztja méreteivel környezetét. Mégis, ez a templom nagyon szép, mert harmonikus minden eleme, mert nagyon emberi méretű, mert a formák, színek, díszelemek összhangját fejezi ki.

Ez a kis templom számunkra csoda-szép, nekünk legalább annyit ér, mint másoknak a Szent István-bazilika vagy az ulmi dóm, mert mi másfajta látással vagyunk képesek szemlélni. Mi azt is tudjuk, hogy lelke van a helynek, ez a templom él, itt generációk újra és újra találkoznak, itt eltávoztak és élők együtt ülnek. A templom meleg, fényt, békességet és megnyugvást áraszt; ez a bukaresti evangélikusok közös otthona.

Szükségünk van arra, hogy legyen egy megszentelt hely és idő, ahol és amikor elvonatkozathatunk a világ zajától, feszültségeitől, a mindennapok idegtépő rohanásától, és annak szentelhetjük időnket, gondolatainkat, hogy itt most az élő Istennel találkozunk. Ez az épület mindenekeelőtt ezt a célt szolgálja, azt, hogy itt mi, emberek együtt, egy közösségben találkozzunk az Istennel – ez pedig csodálatos dolog. Azért is mondhat-

juk, hogy a templomnak lelke van, mert legszebb dísz, legnagyobb kincse az élő gyülekezet. Mert semmit sem ér a külső, a kőtemplom, ha a belső, élő lelki templom nem épül a szívekben. Lehet az az épület műemlék, monumentális műre-mek, nyújthat esztétikai élményt, lehet emlékhely, sőt múzeum, de nem Isten háza, nem templom.

Luther írja: „Ha a világ holnap elmúlna is, én ma még egy fácskát elültetnék.”

Ezzel a talán rejtett és talán tudatosan soha ki nem mondott, de a lelkek mélyén meggyökeresedett gondolattal rakesgatták a bukaresti magyar evangélikusok a téglákat és a lelkeket egymás mellé, templommá, „élő házzá”, Isten hajlékává és az emberek otthonává. Ahová mindig minden alkalommal, minden ünnepeken megpihenni, új erőt gyűjteni, lelkiekben gazdagodni, Istent dicsérni és együtt örövendeni gyűlnek össze a hívek immár ötven esztendeje.

Adorjáni Dezső Zoltán püspök
Erdélyi Egyházkerület

Felügyelők országos találkozója Révfülpön

◀ Folytatás az 1. oldalról

A referálók sorában Mesterházy Balázs, a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Kollégium és Szakképző Iskola iskolaelkészítő elsőként arról beszélt, milyen volt az ő és felesége élete magyar evangélikusként Indiában, Kodaikanalban egy nemzetközi iskolában. Mint elhangzott, itt szerzett tapasztalatait jelenlegi szolgálati helyén is jól tudja hasznosítani, és a felügyelőket is bátorította az eltérő kultúrák és az új lehetőségek iránti nyitottságra.

Ugyancsak nagy érdeklődés övezte az egyházunk 2017-ig tartó stratégiájának elkészítésével megbízott munkacsoport két tagjának előadását. Bogdányi Gábor azokat a módszertani alapokat foglalta össze, amelyekre egy evangélikus egyház-köztségnek szüksége van fejlesztési előkészítéséhez. (Referátuma az interneten, a <http://strategia.lutheran.hu/vitainditok/gyulekezeti-fejlesztesek-strategiai-alapokon> címen olvasható.) Felhívta a figyelmet arra is,

hogy a stratégiakészítő munkába a világhálón keresztül, a <http://strategia.lutheran.hu/> honlapon bárki bekapcsolódhat: javaslatot tehet, elmondhatja a véleményét, vitakozhat az elképzelésekkel. „Néhéz témáról” szóló Egyház és üzlet címmel, inkább elméleti megközelítésben íjt. Zsákaliczky Pál: azt taglalta, miként juthatnak a gyülekezetek és az egyház anyagi forrásokhoz. Gyakorlati oldalról, munkája szépségeit és nehézségeit ismertette szintén erről beszélt Németh István rábcakapi biogazda.

A felügyelők országos találkozója advent első vasárnapjának délelőtti ünnepsorát istentisztelettel zárult Gáncs Péternek, a Déli Egyházkerület püspökének szolgálatával. Róm 9.16 alapján elhangzott prédikációjában az igehirdető arra bátorította a gyülekezet tagjait, hogy az új egyházi esztendőben is legyenek szabadok annak az Istennek a szolgálatára, aki Krisztusban tett biznyságot szeretetéről.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Ellenőrzött média

Bajor–magyar szeminárium Erlangenben

▶ A bajor és a magyar evangélikus egyház 2004-ben megállapodást írt alá a média területén való együttműködésről. Az aláírás alkalmával az erlangen–nürnbergi Friedrich Alexander Egyetem keretében működő keresztény média tanszék vezetői és néhány hallgatója látogatott el hazánkba. Idén november 25. és 28. között magyar teológusok egy csoportja viszonzotta a látogatást dr. Fabiny Tamás püspök vezetésével, remélve, hogy a jövőben intenzívebbé válhat az intézményeink közötti kapcsolat. Az *Ellenőrzött média* címmel szervezett erlangeni szeminárium sok értékes gondolattal gazdagította a résztvevőket. Egyebek mellett olyan kérdések kerültek szóba, mint hogy ki és hogyan gyakorol ellenőrzést a média fölött. Milyen képet mutatnak az egyházzal a médiumok? Hogyan tudja az egyház felhívni a társadalom figyelmét magára és mondanivalójára?

Elsőként dr. Fabiny Tamás püspök tartott előadást a média rendszerváltás előtti történetéről, fejlődésének szakaszairól. A német sajtó múltjába és jelenébe Johanna Haberer professzor asszony, a keresztény média tanszék vezetője és dr. Daniel Meier docens engedett bepillantást. A történelmi háttér megismerése jelentette az aktuális problémákról való tapasztalatcseré alapját. A németországi médiatörvényeket Friedrich Kraft professzor, az ingolstadt-i Donaukurier volt főszerkesztője ismertette meg a jelenlévőkkel. A magyar küldöttség tagjai közül Kalit Eszter teológushallgató a rendszerváltás utáni médiahelyzetről, Adámi Mária teológus-

amely legtöbbször negatív konnotációban jelenik meg – fogalmazott Heltai –, de azt hiszem, az egyházaknak nagy esélyük van arra, hogy pozitívan mutatkozzanak be. Csak attól tartok, hogy nem élek vele eléggé. Az egyházak vezetőinek és a híveknek el kell tanulniuk és alkalmazniuk kell a kommunikáció modern módszereit.”

Egy másik fontos impulzust jelentett a Bayerischer Rundfunknál – a bajor médiaközpontnál – tett látogatás, ahol Rüdiger Baumann televíziós műsorvezető és szerkesztő a jó kapcsolatok fontosságát a következő példával illusztrálta: „Amikor egy bevásárlóközpontban kell fil-

Próbafelvétel a résztvevők egy csoportja

hallgató és Gazdag Zsuzsanna, az Evangélikus Élet főmunkatársa a Magyarországi Evangélikus Egyháznak a közszolgálati és sajtó médiumokban való szerepléséről, Lackner Eszter teológushallgató a rádió által kínált lehetőségekről és ott szerzett tapasztalatairól beszélt, Széll Éva teológushallgató pedig a Zákus Média Centrum (ZMC) munkájáról tájékoztatt. Holger Manke, az Evangélikus Hittudományi Egyetem jelenlegi német vendéghallgatója, egyszersmind a két intézmény közötti kapcsolattartó a Heltai Andrásról, a Magyar Televízió korábbi bécsi és washingtoni tudósítójával erre az alkalomra készített interjúját mutatta be.

„Ma sajnos a baloldali-liberális irányultságú médiában egy viszonylag korlátozott képet látunk az egyházzal,

meznünk, két áruházlánc közül oda megyünk szívesebben, ahol nem kell többször rátelefonálni az illetékesre, hanem egy, a cégnek a nyilvánosságban való megjelenéséért felelős, könnyen elérhető ember foglalkozik velünk.” Hangsúlyozta azt is, hogy sokszor nem a politika dönti el, hogy mi kerül adásba, hanem a súrlódásmentes kommunikáció.

Nagy kihívás az egyház számára, hogy az emberi élet minél több területén, személyes történeteken keresztül is továbbadja a rábízott üzenetet, mert van rá igény. A beszélgetések sok aktuális kérdésre világítottak rá, amelyekkel foglalkozni kell. Dr. Fabiny Tamás meghívására a közös munka Magyarországon folytatódik majd.

■ ADÁMI MÁRIA – HOLGER MANKE

Jövőkép a diakóniában

Szociális intézményeink vezetői találkoztak Révfülpön

Az elmúlt hónapok fontos változásokat hoztak egyházunk diakóniai életében. A diakóniában dolgozók egy éve megfogalmazták az új hatéves ciklussal kapcsolatos kéréseiket és elvárásaikat az egyház vezető testületei számára. A mostani konferencia volt az első olyan alkalom, amikor együtt értékelhették az eltelt időt, és a közös jövő felé fordíthatták figyelmüket. Tény, hogy a kérések döntő többsége teljesült, hiszen megszervezték az önálló diakóniai osztályt az egyház országos irodáján belül, és megkezdte munkáját a nemrég megalakult módszertani központ Szarvason. Az új diakóniai bizottság rendszeresen ülésezett, és fontos döntéseket hozott, Ittész János révén pedig immáron az állandó püspöki támogatást is megkapják a szolgálatukhoz. Az eredmények mellett azonban számos tisztázandó kérdés is előkerült a konferencián.

Az első két napon a résztvevők – az eddigi konferenciák metodikájához képest némileg új formában – csapatépítő tréningen próbálták megfogalmazni közös szolgálatuk jövőképét, majd mintegy pihenésként a tapolcai tavasbarlangban csónakázhattak – ha nem is egy hajóban, de egy irányban. A barlang mélyén felcsendülő kánonok egységes hangja jó alapot szolgáltatott az esti háromórás fórumbeszélgetés őszinte légkörének megteremtéséhez. Mindenki érezkelhette a fórum során is, hogy az egyházat övező társadalmi változások

és kedvezőtlen folyamatok miatt az eddigi évekhez képest egyre inkább rákényszerülünk, hogy közös dolgainkat szervezettebben és tudatosabban végezzük. A diakóniai osztály, a módszertani központ és az intézmények, gyülekezetek között ki kell alakítani a lehető leghatékonyabb együttműködés feltételeit. A diakóniában dolgozók abban is egyetértettek, hogy a szolgálatukat mederben tartó egyházi szabályrendeleteket rövi-

járta körül színes példákkal az ember és környezet viszonyát a szociális munkában, majd Mekis Viktória országos irodaigazgató-helyettes ismertette azokat az egyházi törvényeket és eljárási módokat, amelyek az intézményi diakóniát szabályozzák. Végül a minisztérium képviselőjében dr. Dávidné Hídvégi Julianna főosztályvezető tartott előadást a szociális törvény módosításával kapcsolatban. Az előadás élénk szakmai vitát váltott ki a jelenlévőkből, mintegy jelezvén a szol-

A csoportfoglalkozás egyik pillanata

desen át kell dolgozni, és új törvényjavaslatot kell a zsinat elé tárnunk.

A harmadik napon e sorok írójának rövid teológiai alapvetése után Jeszenszky Zitának, az Országos Egyházi Iroda Diakóniai Osztálya vezetőjének előadása

gált állami keretei körül lengő bizonytalanságokat és aggodalmakat. A konferencián Ittész János elnök-püspök és Hafenschler Károly országos irodaigazgató igei szolgálatot vett részt.

■ GREGERSEN-LABOSSA GYÖRGY

Kivételes élmény a bajor zsinaton

Nem először vettem részt bajor testvéregyházunk zsinatán. Mindig élmény volt. Jó légkör, határozott, néha kemény, de szeretetteljes hang, kiváló előkészítettség, a résztvevők alapos felkészülése, igényesség, magas színvonalra törekvés és mindezek által egyfajta profizmus jellemzi az ott folyó munkát. Most mégis különleges volt az alkalom, és rendkívüli volt az élmény is.

A zsinat ciklusa a végéhez ért, mandátuma lejárt. A Magyarországon is ismert elnök asszony, Heidi Schülke és csapata joggal mondhatta sikeresnek az elmúlt hat évet. Az ügyes átszervezés nemcsak gazdasági eredményeket hozott, de a strukturális megújuláson túl belső megelégedést is elindított.

Bajor testvéreink olyan tudatos és konzekvens takarékosági intézkedéseket tettek, amelyek nyomán az egykor végzetesen eladósodott egyház ma adósságmentesen zárja a ciklust, sőt fejlesztésekben gondolkodhat. Ennél pedig fontosabb az, hogy úgy tud gyülekezetközponturn gondolkodni, hogy közben nem téveszti szem elől az egyház egészét. A helyi egyházzal („Kirche vor Ort”) való gondolkodás hosszú folyamata sok ponton kimozdította bajor testvéreinket a gondok okozta holtpontról.

Lehetne szólni még a nyitó istentisztelet egyszerű zenei és liturgiai felépítéséről, az egyszerű, de mély tartalmú reggeli áhítatokról, az igényesen elkészített, igen gazdag püspöki tájékoztatóról, a jól átlátható cikluszáró gazdasági és teológiai jelentésekről. Mindezek esetében úgy érezte az ember, hogy „helyükön vannak a dolgok”.

Valójában azonban nem ezért ragadtam most tollat. Nem formális, csupán kötelességszerű beszámoló szerelnék írni. Lelkesedésemnek próbálok hangot adni.

A leköszönő zsinat tiszteletére fogadtát adott a bajor kormány. Bamberg gyönyörű belvárosában, az egyetem aulájában, az egykori dominikánus kolostor épületében a bajor miniszterelnök fogadta az egyház vezetőit és legfelsőbb grémiumát. „Még ez sem hírezték” – mondhatnák olvasóim, hiszen ilyen fogadásokból van tucatszám. Miért volt hát különleges a helyzet és az esemény? Dr. Günther Beckstein bajor miniszterelnök, korábbi belügyminiszter evangélikus. Hitvalló evangélikus.

Belügyminiszterként a zsinat aktív tagja volt, aki hivatali kötelességeit is úgy rangsorolta, hogy mindig részt vehessen az üléseken, a munkabizottságokban. Magam is több ülésen találkoztam vele a korábbi években. Közvetlen, kedves ember volt, aki sajátjának érezte egyháza örömeit és gondjait, véleménye volt, és véleményt formált hozzászólásaiban. Szünetekben a folyosón megszólítható volt, magas pozíciója ellenére természetesen mozgott zsinati tagtársai között.

Günther Beckstein bajor miniszterelnök

Ez év őszén még magasabb pozícióba került. Bajorország miniszterelnöke lett. Ebben a minőségében fogadta a bajor egyház vezető testületét. Kedves köszöntők, kifogástalan vendéglátás, humoros megszólalások. Méltóság és közvetlenség, elegancia és oldottság a fogadáson. Közben egy evangélikus lelkészből daltulajdonosá lett énekes egy szál gitárjával színesítette az estét. Vidám – frank tájszólást idéző – dalai keresztény szellemben szóltak a mai társadalom kérdéseiről.

Azután elkövetkezett az első munkanap – áhítattal, információkkal, majd köszöntő szavakkal. Az első köszöntő a miniszterelnöké volt. A dobogóra lépő Günther Becksteint nagy taps fogadta. A tetszésnyilvánítás egyaránt szólt a miniszterelnöknek és a zsinati tagtársnak. Azt hittem, hogy csupán kezdetben hangzik majd ilyen ováció. A beszéd folyamán azonban egyre gyakrabban fejezte ki a zsinat tagsága az örömét. A miniszterelnök ugyanis majdnem egyórára nyúlt köszöntőjében hitvalló evangélikusként szólt az ország dolgairól, a ke-

restélynek társadalomban betöltött küldetéséről. Beszédének három fontos pontját elgondolkodtatónak tartom a magyar evangélikusok számára is.

Szólt arról, hogy a vasárnapot meg kell őrizni. Német területen a hét utolsó napján nincsenek nyitva a boltok, az áruházak. Így is meg lehet szentelni az ünnepnapot. Vannak erők, amelyek szeretnék feloldani a vasárnapi munkatiltalmat, liberalizálni a vasárnapotörvényt. A miniszterelnök egyértelműen állást foglalt amellett, hogy a vasárnapra szükség van az embereknek, a családoknak, dolgozóknak és munkaadóknak egyaránt; mint mondta: „Meg fogjuk védeni a vasárnapot.”

A miniszterelnök külön kiemelte a hitoktatóknak a társadalomban betöltött szerepét. Az a munka, amelyet az evangélikus és más keresztény hitoktatók végeznek, páratlan érték, a jövő záloga. Ők adhatnak alapot a felnövekvő nemzedéknek, hogy értékes, hasznos életet élhessenek. A hitoktatók formálhatják az önző embert másokra figyelő közösségi lényé. Munkájukért külön köszönet illeti őket.

A harmadik téma a bűnbánat és imádság napjának (Buß und Bettag) a visszaállítása volt. Néhány éve törölték el Németországban ezt a fontos ünnepet, munkaszüneti napot. Bajorország terve között szerepel, hogy visszaállítsák, hiszen az embernek ahhoz, hogy ember lehessen és maradjon, szüksége van a bűnbánat gyakorlatára és az imádság életformájára.

Jóllehet az egyház és az állam különválasztva él, egymásraultaltságuk, közös feladataik, bizonyos ponton megegyező küldetésük nem kérdőjelezhető meg. A bajor állam számít az egyház segítségére, szolgálatára.

Miután elhangzott a beszéd, a zsinat elnök asszonya illően megköszönte, majd jelezte, hogy Beckstein zsinati tagtárs a hatodik sor negyedik bekezdés foglaljon helyet. És dr. Günther Beckstein bajor evangélikus miniszterelnök helyet foglalt, táskájából elővette a megfelelő aktákat, majd belesimult a zsinat munkájába. A délutáni plenáris ülésen is ott ült – testőrök nélkül –, és végezte az egyházi tisztségviselő feladatát. Keresztény politikusként és politikus keresztényként. Ez így természetes. Mert helyükön vannak a dolgok...

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Karácsonyi ajándék adventben

A SZERZŐ FELVÉTELE

Hosszú évek reményteljes várakozása teljesedett be a hatvani evangélikus gyülekezetben, amikor advent első vasárnapján Sándor Frigyes, a Borsod-Hevesi Egyházmegye esperese felszentelte az egyházközség új orgonáját.

Amikor 1935-ben, Szeihlo Gábor gyülekezetalapító és templomépítő lelkész idejében elkészült a templom, már nem maradt anyagi fedezet orgonára. A hívek nyolcvényi szorgalmas gyűjtésének köszönhetően azonban 1943. szeptember 21-én felszentelhetett az orgonaszó. De az öröm nem tartott sokáig: napra pontosan egy év múlva nemcsak a szomszédos parókia fala dőlt le egy szőnyegbombázás során, hanem a templom tornya, oltárképe és az orgona is súlyosan megsérült,

használatatlanná vált. Ezután harmóniummal kísérték a gyülekezeti éneklést.

Ám a maroknyi gyülekezet orgonaszóra vágyott. Ez év késő őszén az egyházközségnek váratlanul lehetősége nyílt egy Viscount Jubilate 233 típusú orgona kedvezményes megvásárlására. A hangszeret Mekis Péter, a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem orgona szakának hallgatója szolgáltatta meg múlt vasárnap a zsúfolásig megtelt templom mintegy százhusz fős ünneplő gyülekezete előtt. Az istentisztelet liturgiájában Fatalin Helga lelkész mellett dr. Barcza Béla, a gyülekezet immár nyugalomba vonult korábbi lelkipásztora és dr. Zsigmondy Árpád nyugalmazott lelkész vett részt.

■ BODA ZSUZSA

Tárgyalás az Országgyűlés elnökénél

Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke november 30-án hivatalában fogadta Gáncs Pétert, a Magyarországi Evangélikus Egyház Déli Egyházkerületének püspökét. A tárgyaláson – egyéb aktuális kérdések mellett – áttekintették a Pécs – Európa kulturális fővárosa című rendezvénysorozatban való evangélikus egyházi közreműködés konkrét lehetőségeit. A megbeszélésen részt vett Kerényi György államtitkár, a házelnök kabinetfőnöke, Humvald György, Budapest VII. kerületének (Erzsébetváros) polgármestere, valamint dr. Ódor László, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium igazgatója. A konstruktív találkozót a parlament elnöke kezdeményezte.

► EvÉlet-infó

HIRDETÉS

Karácsonyvárás a múzeumban

Gyertek, várjuk együtt! Az Evangélikus Országos Múzeum szeretettel vár minden gyermeket adventi játszótérjébe december 16-án, advent harmadik vasárnapján 16 órakor. Program: *A karácsony képekben; A karácsony dalokban; A karácsony játékaiban; A karácsony ízeiben.* A belépőjegy ára: 200 Ft/fő. Előzetes jelentkezést kérünk az 1/317-4173-as telefonszámon december 13-ig.

Atlantisi énekek

Ősbemutató evangélikus szerzőtől és szerzővel, karnaggal és – természetesen – evangélikus templomban! December 1-jén a dunaujvárosi evangélikus templomban a fennállásának tizedik évfordulóját ünneplő, Kurucz Gergely vezette Viadana kamarakórus hatalmas érdeklődés közepette mutatta be Baráth Bálint orgonista-zeneszerzőnek, a gyülekezet jelenleg Párizsban ösztöndíjas kántorának *Atlantisi énekek* című – Hutvágner Éva hosszúversére írt, első önálló – művét. A „telt templomos” alkalom második felében előbb képes-zene összeállítás keretében elevenítették fel a Viadana történetét, majd a kórus a tíz „kedvencnek” kiválasztott zeneművel ajándékozta meg a közönséget.

FOTO: STERMECKI ANDRÁS

„Emlékezzél meg az útról, amelyen hordozott téged az Úr”

A címbeli igevers Mózes ötödik könyvének 8. fejezetéből közös címe lehetne az alább ismertetendő két könyvecskének. Két „kislélegzetű” művet szeretnék az olvasók figyelmébe ajánlani.

Az első: *Akinek szívügye volt az evangélizáció.* Takaros küllemű, fényképekkel is ellátott könyvecske. Laborci Zoltán elhunyt evangélikus lelkész (1919–2004) életútját tartalmazza, de nem egyszerűen életrajz. Írója – a felesége, Pröhle Margit – csupán családjának szánta a megemlékezést, de mivel a rokonság, régi és új barátok egyre többen olvasták, és Laborci Zoltán gyülekezetének tagjai is nagy számban vásárolták, mára felmerült az igény, hogy üzletben is hozzá lehessen jutni.

Ízelítőtül a tartalomjegyzékből: Gyermek- és ifjúkora a teológia elvégzéséig – Segédlelkési évek – Házasságunk előtörténete – Gyenesdiás-Kapernaum – 32 év története – Egy kis családtörténet, avagy közös életünk évtizedei – Az 1956-os nagybaráti találkozó – Mi és a bencések – Milyen volt a párom? – A teológia szeretete és a liturgia teológiája – A budapesti évek – Ami a hazatérés után történt.

Látható tehát, hogy sok irányba van tekintése a műnek. Az eddigi olvasók véleménye együtt koruktól, nemüktől, műveltségi szintüktől függetlenül pozitív véleménnyel voltak, vannak róla. Mindenki talált benne érdekeset, tanulságosat, elgondolkodtatót, esetleg megtalálta benne a saját nevét. Stílusa olvasható, többen mondták, hogy nem tudták letenni.

Akinek szívügye volt az evangélizáció

***

A másik egy füzet, címe: *A soproni Pröhle család története.* Alcíme ez lehetne: *Történelem alulnézetből.*

Valóban, benne van a 20. század viharos, többször tragikus története úgy, ahogyan a Pröhle család átélte. Ezenkívül még sok-sok, csupán a családra jellemző történetet beszél el. A szerző édesapját, Pröhle Károlyt is jellemzi, s a szigorúnak ismert professzort mint szerető családapát mutatja be. De nem hiányzik belőle az elnéző kritika és a humor sem.

Ezt az írást is sokan olvasták már, és olyanok is tetszésüket fejezték ki, akik senkit sem ismertek a családból. Mindkét írást melegen ajánlom az Evangélikus Élet olvasóinak.

■ KEVEHÁZI LÁSZLÓ

Laborci Zoltánné: *Akinek szívügye volt az evangélizáció.* Magánkiadás. Ára: 800 Ft. Laborci Zoltánné: *A soproni Pröhle család története.* Magánkiadás. Ára: 330 Ft. Kapható a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.).

A MAGYAR ÖRÖKSÉG DÍJJAL KITÜNTETETT Evangélium Színház

DUNA PALOTA
Budapest V., Zrínyi u. 5.

Vörösmarty Mihály Csongor és Tünde

című drámai költeménye két részben

Rendező Udvaros Béla

TOVÁBBI ELŐADÁSOK:

december 8., 15., szombat este 7 óra; december 9., vasárnap délután 4 óra
Jegyárúsítás hétfő, szerda, péntek délután 14 és 18 óra között a Duna Palota portáján
(telefon: 1/235-5500). Helyárak: 2500, 1700, 1500 forint.

FOTO: MILOS JÓZSEF

Szeretetsüti-parti

Pogácsát és más édes vagy sós aprósüteményt – mint az elnökségi, bizottsági stb. ülések elmaradhatatlan „kellékeit” – sokszor láthattak már a Magyarországi Evangélikus Egyház országos irodája földszinti tanácstermének falai; kelt ostoros kalácsot, banánkenyeret, gesztenyészalagut, habos dióst, mézes krémest és még vagy tizenöt különféle desszertet azonban ritkábban – ha egyáltalán igen. Egészen mostanáig.

December 1-jén, advent első szombatján ugyanis az Evangélikus Élet tavaly indult és kezdetben hetente, idén pünkösd-től pedig kéthetente megjelenő, *Szeretetsüti-parti* című rovatának vezetői rendhagyó találkozóra invitálták a lap olvasóit, melyen „belépőként” egy-egy tányér süteményt kellett „felmutatniuk” az érdeklődőknek. A terített asztal – melyen természetesen az adventi koszorú is helyet kapott – körülülők vendégek Boda Zsuzsa rovatgazda bevezető gondolatait követően Hargitai György mesterszakácsot kérdezheték – nemcsak kedvenc

karácsonyi receptjeiről, de például az egészséges étkezéssel is.

A *Prima Konyha* magazin főszerkesztője, számos receptkönyv szerzője szerint az egészséges étkezés titka a mértékletességben és az arányok helyes megtartásában rejlik. Véleménye szerint nem egy szelet süteménytől vagy egy tányér pörköltől lesz egészségtelen a táplálkozásunk, hanem attól, ha nem ellensúlyozzuk őket gyümölcsökkel, zöldségekkel, főzelékfélékkel. A süteményekkel kapcsolatosan elmondta, hogy például helyettesíthetjük ugyan a cukrot mézzel, de a sütés közbeni magas hőfokon a mézben található vitaminok lebomlanak...

A süteményköstölással és receptcseregeléssel záruló alkalom keretében tartották meg a lap *Adventi gyertyák* című fotópályázatának ünnepélyes eredményhirdetését is. A megjelent kategóriagyőzteseknek és a pályázóknak Nagy Bence tervezőszerszerkesztő adta át a díjakat és az emléklapokat.

■ VITÁLIS JUDIT

FOTO: NAGY BENCE

HIRDETÉS

Meghívó

Az *Egy csepp emberség* esték újabb alkalmára, valamint a Luther Kiadó gondozásában megjelent, *Egy csepp emberség* című könyv bemutatójára kerül sor december 13-án, csütörtökön 16 órakor. Helyszín: Budapest V., Erzsébet tér, Gödör Klub.

A találkozó programja: Könyvbemutató • Egy csepp beszélgetések • Ének, zene, vers • Művészeti alkotások bemutatása, árverezés • Társasági program. Háziaszony: Lengyel Anna. Házigazda: Rados Péter. Rendező: Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány. Az alapítvány kuratóriumának elnöke: Galambos Ádám.

E világ

NOVEMBER 20.: A GYERMEKI JOGOK VILÁGNAPJA

19. cikk: „Az egyezményben részes államok megtesznek minden arra alkalmas törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelési intézkedést, hogy megvédjék a gyermeket az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás – ideértve a nemi erőszakot is – bármilyen formájától mindaddig, amíg szüleinek vagy valamelyik szülőjének, illetőleg törvényes képviselőjének vagy képviselőinek vagy bármely más olyan személynek, akinél elhelyezték, felügyelete alatt áll.”

▶ A Magyar Országgyűlés által meghozott, 1991. évi LXIV. törvény a gyermek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt egyezmény kihirdetéséről

Félelem

Sötétség.

Egy kis résen át, az ajtó és a padló között fény szűrődik be.

Csönd van. Az elzárt csapból szabályos időközönként lepattanó vízcsepp hangjától libabőrös leszel. Hasra fekszel, és közelebb kúszol a réshez. Az arcodat a hideg kőpadlóra fekteted. Érzél valami sós ízt a szádban. Tudod, hogy eleredtek a könnyeid. Ezt nem lett volna szabad. Tudod, hogy ennél erősebb vagy. A lélegzed kezd felgyorsulni. Nem bírod tovább.

„Engedjétek ki, kérlek! Jó leszek, megígérem!” – kiabálsz. Vársz egy kicsit, de senki nem nyitja ki neked az ajtót. Erősen odaszorítod a szádát a kis réshez. Így legalább úgy érzed, hogy jobban kapsz levegőt.

Látod, hogy az ajtó túloldalán mozgás van. Ez azt jelenti, hogy hallották a kiabálódást, de engedik, hogy a sötétség elnyeljen.

A félelem szörnyű dolog, ezt te is tudod. Talán az egyik legrosszabb érzés, ami egy embert gyötörhet. Olyan az egész, mintha valami szétrágná belülről.

„Kérlek, engedj ki! Mondom, hogy jó leszek!” Megint vársz egy kicsit, hátha mégiscsak kiengednek. Lépteket hallasz. Közeledik valaki. Hátrébb húzódsz az ajtó felé. Biztosan érted jötték, vége a félelemnek, újból tisztán láthatsz majd.

Hirtelen nagy dübörgés ijeszti meg. „Maradj azonnal csöndben! Addig maradsz ott bent, ameddig én jónak látom.

Ha még egy szót szólsz, apuci bemegy, és akkorát ad neked, hogy leesik a fejed!” Ettől a nyálás, gyűlölettel teli hangtól összerезzen a tested a sötétben. Aztán csak a távolodó lépteket hallod.

Ebben a pillanatban ölte meg apád az öt éves lelkedet.

Megtörölöd könnyes arcodat, és felállsz óvatosan, hang nélkül. „Nem kell nekem senki” – suttogod halkán magadnak, de titokban azt reméled, hogy ezt az egész világ hallja és megjegyzi. Te már úgysem vagy azonos azzal a kislánnyal, akit egy-két órával ezelőtt bezártak ide, ebbe a sötét WC-be. Megváltoztál.

Felnőttél.

Egy gyerek addig gyerek, amíg naivan, tiszta szívvel tud hinni, bízni másban. Amint előjönnek a kételyek, a bizalmatlanság, véget ér az ember harmonikus, nyugodt gyermekkora.

Hányszor imádkoztál esténként, hogy végre szeressenek, hányszor hitgetted magad azzal, hogy egyszer úgyis megszeretnek! De ennek most mind vége. Csupán öt éves vagy, de már tisztában vagy az érzéseiddel, és pontosan tudod, hogy mit kell tenned: mostantól, amit érzel, elrejtéd a külvilág elől. Soha senkinek nem fogsz panaszkodni, és soha senkinek nem kell téged sajnálnia, segítenie, szeretnie.

Mert egy biztos: te sosem fogsz senkit megszeretni.

■ KOVÁCS EMESE

A norvég protestáns egyház megnyitja kapuit a meleg lelkészek előtt

A norvég evangélikus egyház november 16-án engedélyezte homoszexuálisok pappá szentelését. A döntést hevesen ellenzik a konzervatív egyházi körök, és foggal-körömmel harcolnak ellene.

Az evangélikus egyház általános szinódusának 84 képviselője közül 50 támogatta a párkapcsolatban élő homoszexuálisok vagy lesbizikusok lelkipásztori, diakónusi, kápláni és kántori kinevezésére, illetve felszentelésére vonatkozó jelenlegi tilalom feloldását. A többi 34 szavazó a kérdés elnapolása mellett foglalt állást.

Az elfogadott szöveg tudomásul veszi a két álláspont meglétét, és a püspökökre, illetve az egyházi személyek felvételével foglalkozó egyházi intézményekre hagyja a végső szó kimondását. Így azok, akit ezt szeretnének, továbbra is elutasíthatják a partnerkapcsolatban élő melegek egyházi megbízatását, de a

norvég egyház püspökeinek többsége – a tizenegyből hat – nyíltan liberális nézeteket vall a kérdéssel kapcsolatban.

A hagyományosabb felfogást vallók szerint ez a döntési szabadság ellentétes a Biblia tanításaival. A másik tábor üdvözölte a szavazást, „amely révén helyreállítható a homoszexuálisok helye az egyházban és a társadalomban”.

A szavazás előtt a konzervatív körök számos akciót, így tiltakozó menetet és aláírásgyűjtést szerveztek. Ez utóbbi során az aláíró mintegy száz lelkipásztor közölte, hogy elutasítja a liberális püspökök fennhatóságát.

A gyakorlatban a püspökök már anélkül szentelhetek fel lelkipásztorokat, hogy fejelelmi szankcióktól kellett volna tartaniuk, és maroknyi, azonos neművel partneri kapcsolatban élő lelkész már jelenleg is szolgál a norvég evangélikus egyházban.

▶ MTI

Rémálom

■ LUPTÁK GYÖRGY

Látomások – valamikor 2009 utánról... Első látomás: rezedailleszerű kisvárosunkban egy langyos májusi szombat délután ünneplőbe öltözött sokadalom a városháza előtt. A hölgyek és az urak parfümfelhőben, csokornyakkendők a megfelelő szögben, minden arcon mosoly, az ismerősöknek diszkrét biccentések. Majd egy elegáns limuzin gördül a városháza elé, a motorháztetőn pompás virágcsokor. A völgyben pattan ki elsőnek, kiegészíti a menyasszonyt az autóból – igen, esküvőre gyülekezett az ünnepélyes vendégsereg.

Jancsi előzékenyen nyújtja karját párjának. Juliska hosszú fehér uszályát kislányok segítik a lépcsőn fölfelé. Az emeleti házasságkötő terem előtt koszorúslányok sorfala, lovagjaik karján ki nyelhe irigységgel, ki őszinte örömmel mosolyog az ifjú párra.

Belépnek a díszterembe, szól a nászinduló, ünnepélyes a hangulat, mindenki boldog. Az anyakönyvvezető tisztének megfelelően fölteszi a kérdéseket, halkán elrebegett igenek, könnyes tekintetek, virágcsokor az örömannyáknak, majd a szertartás végén az elmaradhatatlan pezsgő.

A völgyben – a neve legyen mondjuk Tibor – előzékenyen nyújtja karját arájának. Menyasszonya – őt nevezzük Zsuzsinnak – hosszú fehér uszályát kislányok segítik a lépcsőn fölfelé. Az emeleti házasságkötő terem előtt koszorúslányok sorfala, lovagjaik karján ki nyelhe irigységgel, ki őszinte örömmel mosolyog az ifjú párra.

Belépnek a díszterembe, szól a nászinduló, ünnepélyes a hangulat, mindenki boldog. Az anyakönyvvezető tisztének megfelelően fölteszi a kérdéseket, halkán elrebegett igenek, könnyes tekintetek, virágcsokor az örömannyáknak, majd a szertartás végén az elmaradhatatlan pezsgő.

A terem lassan kiürül, a násznép sorokba rendeződik, elől a vőfély, majd Jancsi és Juliska és a koszorúslányok. A menet lassan elindul a templom felé. Mennek Isten áldását kérni elhatározásukra.

Második látomás: ugyanazon a szombat délutánon újabb, ünneplőbe öltözött sokadalom a városháza előtt. A hölgyek és az urak parfümfelhőben, csokornyakkendők a megfelelő szögben,

minden arcon mosoly, az ismerősöknek diszkrét biccentések. Majd egy elegáns limuzin gördül a városháza elé, a motorháztetőn pompás virágcsokor. Jancsi pattan ki elsőnek, kiegészíti Juliskát az autóból – igen, esküvőre gyülekezett az ünnepélyes vendégsereg.

Jancsi előzékenyen nyújtja karját párjának. Juliska hosszú fehér uszályát kislányok segítik a lépcsőn fölfelé. Az emeleti házasságkötő terem előtt koszorúslányok sorfala, lovagjaik karján ki nyelhe irigységgel, ki őszinte örömmel mosolyog az ifjú párra.

Belépnek a díszterembe, szól a nászinduló, ünnepélyes a hangulat, mindenki boldog. Az anyakönyvvezető tisztének megfelelően fölteszi a kérdéseket, halkán elrebegett igenek, könnyes tekintetek, virágcsokor az örömannyáknak, majd a szertartás végén az elmaradhatatlan pezsgő.

A terem lassan kiürül, a násznép sorokba rendeződik, elől a vőfély, majd Jancsi és Juliska és a koszorúslányok. A menet lassan elindul a vendéglő felé. Igen, oda, mert itt egy élettársi kapcsolat törvényesítése történt csupán.

Harmadik látomás: még mindig ugyanazon a szombat délutánon ismét újabb, ünneplőbe öltözött sokadalom a városháza előtt. A hölgyek és az urak parfümfelhőben, csokornyakkendők a megfelelő szögben, minden arcon mosoly, az ismerősöknek diszkrét biccentések. Majd egy elegáns limuzin gördül a városháza elé, a motorháztetőn pompás virágcsokor. Ádám pattan ki elsőnek, kiegészíti Bélát az autóból – igen, esküvőre gyülekezett az ünnepélyes vendégsereg. Ádám előzékenyen nyújtja karját Bélának... Nem folytatom.

A törvényjavaslat, amelyet kormányunk a közelmúltban beterjesztett az Országgyűlés elé, elfogadása esetén gya-

korlatilag ezt eredményezné. Ha ebből törvény lesz, akkor rezedailleszerű kisvárosunkban egyetlen délután akár mind a három, egymástól tartalmában lényegesen különböző tartartást elvégezhetik majd. És ez egyszerűen elfogadhatatlan.

Elfogadhatatlan azért, mert szinte egyenlőségjelet tesz a törvényes házasság és az élettársi kapcsolat közé (az egyetlen különbség az lenne, hogy az élettársak nem fogadhatnának örökbe gyermeket). Elfogadhatatlan azért is, mert nem tesz különbséget a törvényjavaslat a különböző és az egynemű párok között. Elfogadhatatlan, mert miután majdnem azonos szintre emelné az élettársi kapcsolatot a házassággal, a házasság Istentől eredő, teremtésbeli tekintélye csorbulna.

De pótolhatatlan károsodást szenvedne a család intézménye is, melynek éppen a házasság az alapja. A gyermekvállalás lelki, érzelmi, biológiai keretei, miként az ez iránti felelősség is, a családban vannak meg leginkább. És ez ellen az sem érv, hogy válással a házasságnak is véget lehet vetni. Lehet, de sokkal nehezebb. Egy élettársi kapcsolat ugyanakkor felment az egymás iránti felelősség alól; ha valami nem tetszik, egyszerűen ki lehet belőle sétálni, és kész. Ki sérül a leginkább? A gyermek. Már most tele van világunk apa és anya közt ingázó, sérült gyermekekkel.

Ez a törvényjavaslat alapjaiban támadja a teremtettségnak az ember számára jó rendjét. Aki a család erejét, szerepét kezdi ki, kérdőjelezi meg, az a társadalom életerejét gyengíti. Szétzilált országunkban éppen hogy minden lehetséges eszközzel erősíteni kellene a törvényes, az Istentől megáldott házasságot – és ezáltal a családokat. A mindenkori kormányoknak ez kutya kötelességük. A miénk pedig szólni.

LEVELET ÍROK AZ ORSZÁGGYŰLÉSNEK...

Tisztelt Képviselő Asszonyok és Urak!

Sok országos problémánk mellett és helyett nemrégiben újra kieleződött a vita: mi legyen az egyházak pénzügyi támogatásával? Ki legyen az, aki támogatja az egyházakat? Miért kell annyi pénzt szánni olyan intézményekre, melyek szolgáltatást nem mindenki veszi igénybe? Most, amikor minden fillért meg kellene fogni, nem pazarlás-e hozzájárulni az egyházi kiadásokhoz? Tartsák fenn az épületeiket azok, akik használják őket! Az ilyen és ezekhez hasonló kérdések újra és újra előjönnek, borzolva a hívők és az egyházakon kívüliek kedélyét.

Nem szeretném átfogóan indokolni, hogy miért szükséges az államnak hozzájárulnia a történelmi egyházak kiadásaihoz, csak – egy szóra támaszkodva – egyetlen szempontot ajánlok a tisztelt képviselők figyelmébe. „Történelmi” – ez az a szó, melyet nem egyházaink, hanem a politika ragasztott négy felekezett megjelölése elé. És ez a szó jelzi, hogy nem a háború utántól, sem nem a rendszerváltoztatás időszakától, hanem évszázadok óta működnek itt

ezek a felekezetek. Szent István királyunk kora óta állnak templomok, melyek nagy részét ma is a római katolikus felekezet használja, de van olyan is, melyet a reformáció korától valamelyik protestáns gyülekezet vett birtokába, mert azok, akik előzőleg ott dicsérték Istent, mind protestánsok lettek. Zsidó vallású embertársaink pedig a polgári gazdaság idején pompásabbnál pompásabb zsinagógákat építettek a kis falusi imaházak mellett.

Hol állnak ezek a templomok? Ott, ahol a hívő emberek élnek? Vannak külön hívő falvak vagy városok? Nem gyönyörködhet-e minden ott lakó vagy odalátogató egy-egy szép épületben, amelyet „Isten házának” nevezünk? Nem érdeke-e mindenkinek, hogy rendben lássa községének vagy városának templomait? Hiszen elcsúfítja az egész települést egy-egy elhanyagolt templom! Közös érdek tehát, hogy mindnyájunk adóforintjaiból jusson pénz az egyházaknak is.

Annál is inkább, mert nem csak az egyházak tehetnek arról, hogy egy-egy

területen kiürültek a templomok. A történelem, a politika okozta azt, hogy akár Trianon, akár a holokauszt, akár a nemzetiségi cserék, kitelepítések miatt elfogytak azok, akiknek az ősei azelőtt nagy anyagi hozzájárulással felépítették gyülekezeti központjaikat. Fenntartásuk az egész ország minden lakosának érdeke.

Kedves Képviselő Asszonyok és Urak! Azok az emberek, akiket polgároknak nevezünk, mind adnak valamit múltjukra, származásukra és családjukra. Számon tartják őseiket, és büszkén mutogatnak egy-egy tárgyi emléket, melyet nagyszüleiktől örököltek. Miért foztanánk meg ettől azokat a hívő embereket, akiknek ősei nagy áldozatok árán a legjobbat adták Isten háza felépítésének az ügyére? Lehet, hogy az a ház csak húszéves, lehet, hogy ezeresztendő, mind egy. Érték a közösségnek és annak a településnek, ahol áll. Ne sajnálják tőle adóforintjaikat!

Munkájukat áldja meg Isten! Tisztelettel:

■ BENCZE IMRÉNE

Az idén júniusban Kölnben megrendezett német evangélikus egyházi napokon, a Kirchentagon csak játék volt az, ami a világ számos más pontján maga a valóság. A rendezvényre ellátogatott gyerekek kipróbálhatták, milyen a szerencsétlenebb sorsú – tanulás helyett mindennapi robotra kényszerített – kortársaik által végzett nehéz fizikai munka. Felvételünkön egy fiúcska épp a köfejtéssel ismerkedik.

Őt próbáltam követni!

FABINY TAMÁS

Erre megkérdezte tőlük: „Hát ti kinek mondotok engem?”

Előállt az egyik tanítvány, és üdvözült mosollyal ezt mondta: „Te vagy Santa Claus, kétség nem fér hozzá. Felismerlek pirosproszós, jovialis alakodról, kedves kis pocakodról, rövid, prémmel szegélyezett kabátodról no meg hamisítatlan westerncsizmádról. Különösen szeretem, ha egy csöppet Mickey Mouse vonásait is hordozod, az olyan kicsi, sőt megható... Elvis Presley már az 1950-es években világgá kiáltotta: »Here comes Santa Claus.« Azóta minden üzletben ez hallatszik Bostontól Seattle-ig, de imádkozunk azért, hogy a föld végső határáig így és csak így nevezzenek téged: Santa Claus. Puttonyodban ott a pop-corn és a Coca-Cola, how lovely, wow...”

leges orra különleges szimatának köszönhetően értetek célhoz, becületa van a többiek előtt. Azóta Rudolf példáján keresztül jól lehet szemléltetni, hogy el kell fogadni a másságot.”

Ő még mindig nem nyugodott, ezért ismét megkérdezte: „Hát ti kinek mondotok engem?”

Egy mindenre elszánt fiatal tanítvány jelentkezett szólásra. A KGST-piacon vásárolt susogó szabadidőruháján feljebb húzta a cipzárt, és máris hitvallást tett: „Bizony mondom néked, te vagy a Téliapó! Nem hiába szoktuk énekelni: »Hull a pelyhes fehér hó, jöjj el, kedves Téliapó! Van zsákosban minden jó, piros alma, mogyoró...« Segítséggeddel próbáltunk annak idején megszabadulni az olyan klerikálisan reakciós polgári csökevényektől, mint Jézuska, Mikulás, angyalka. Újabbban többen az életedre törnek, de mi megvédünk téged, ne félj!”

Őt azonban nem lehetett megnyugtani,

hogy én csak imádkozni készültem, akaratom ellenére püspökké tettek.

Nem tagadom, van némi igazság a rólam keringő történetekben, pedig azt szerettem volna, ha a személyem titokban marad. Tény és való, hogy egyszer hallottam egy apáról, aki nagy szegénységben örömlánynak adta volna három leányát. Erről értesülve pénzt és ajándékot dobtam be az ablakukon, aminek segítségével elkerülhették ezt a rettenő sorsot.

Voltak az életnek szürkébb időszakai is. Azt csak nektek, teológusoknak mondom el, hogy részt vettem a niceai zsinaton is. Tudjátok-e, mikor volt? Hát persze, 325-ben.

Egyházkerületben sokan megbotránkoztak egy cselekedetemen, amelyet pedig azóta is jó szívvel vállalok. Kalózkodtam meg városunkat, blokád alatt tartottam minket. Szabadságot csak abban az esetben ígértek, ha átadjuk nekik gyermekeinket, hogy rabszolgaként magukkal vihessék őket. Kétségbeesésben a templomba siettem. Összegyűjtöttem egy nagy zsákba a kegytárgyakat és átadtam a gonosztevőknek. Erre aztán továbbhajóztak, én pedig egy lecsupaszított, szegényes templomban miséztem. De boldog voltam, mert gyermekeink megmenekültek. Ezért örülök annak, ha énrám is hivatkozva ilyenkor, december 6-án megajándékozzátok őket. Nagyon vigyázzatok ezekre a gyermekekre, és becsüljétek meg a dísztelen templomot is!

Hogy tényleg szent volnék? Nem is tudom. Higgyétek el, nem ez a fontos. Egyet mindenestre tudnotok kell. Én már nem élek. Éppen december 6-án léptem ki a földi létből. Tudjátok, a mi köreinkben nem a születésnapokról, hanem a halálunk évfordulójáról szokás megemlékezni. Ismerek viszont valakit, aki egészen biztosan él.

Amikor a szegényeken segítettem, akkor őt próbáltam követni. Tőle kaptam jó ötleteket és erőt, bátorságot. Talán a legendásnak mondott derűmet is neki köszönhetem. Vagyonomat azért osztottam szét, mert ő is ezt kérte a gazdag ifjútól. A templomba azért siettem, mert őtől hallottam: »Imádkozzatok, és buzgón kerjétek...« Az apának is az ő megőrzését akartam átadni. Ráadásul titokban, hiszen a Hegyi beszédben erre tanította tanítványait. Az pedig ugye nem is lehet kétséges, hogy a tőle tanultak jegyében fel kellett áldoznom a templomi kincseket a szerencsétlen gyermekek megmentése érdekében!

Mondom azért: ne velem foglalkozzatok, hanem órá figyeljétek. Ha kedvetek van, emlékezzetek meg rólam, hiszen játszani jó dolog. Azt azért kénytelen vagyok kérni, hogy ne túlozzátok el a dolgokat: tudjátok, az én koromban már nem esik jól ez a nagy felhajtás.

Mondom, emlékezzetek rám, de csak benne higgyetek. Figyeljétek csak! Ez az ő hangja! Halljátok? Most ő kérdezi: »Hát ti kinek mondotok engem?«

Elhangzott az Evangelikus Hittudományi Egyetem hallgatóinak Mikulás-ünnepségén 2005. december 6-án.

Torokszorító csillagóra

Antall József miniszterelnök halálának 14. évfordulója elé

A nép kiméne, és meneküle az egyiptomiak elől. Átment az Isten intésére szétnyíló Vörös-tengeren, majd negyven évig kóborolt a pusztában. Vajon elér-e valaha a Kánaánt? Talán azért méretett rá a negyvenévi szenvedés, hogy megtisztulva kiérdemelje az új hazát.

A rendszerváltásra indítójelet adó lakiteleki sátor óta húsz éve kóborol a magyarság. A víz, az élelem fogytán, az érzés hatalmába kerít: valahol utat vezetünk. Riadtan néznek egymásra az emberek: merre tovább? Miért kerültünk ide, mi az oka? Talán a legrosszabb ez a helyzet: nem tudjuk, hogy előre vagy hátra megyünk-e. Nem látjuk a megtett, de a kivezető utat sem.

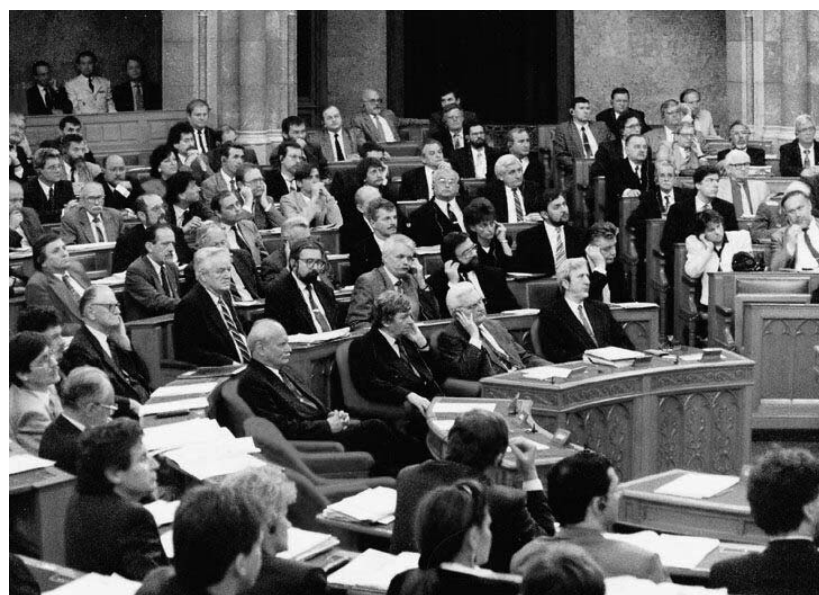
Az információk nap mint nap ömlenek ránk, de úgy tűnik, nem adnak útbaigazítást, sőt néha úgy látszik, szándékosan takarják el a valóságot. Lázasan kutatunk emlékeinkben: fogódzót keresünk, érzéseinkre hagyatkozunk, az néha jobban segít, mint értelmünk. Húsz éve kezdődött Odüsszeiánk útján iránymutató pillanatokat keresünk. Csendes pillanatot, amikor az álságos szóáradat nem takarja el a lényegét.

Felrémlik egy kép, élesen, mintha tegnap történt volna: imbolygó gyertyák

sorsát jelképezi. Gyertyák ezrei pislákolnak, a hideg szélben fagyosan húzódnak össze az emberek. Néznek maguk elé. Negyven év hosszú idő: ennyi telt el az országra méretett rabságban. Hiába kelt fel a nemzet elnyomói ellen 1956-ban: a népek szeme láttára teperte földre a zsarnok. A nemzet kivérezve, a földön heverve, szétszórtva a világbán.

Reménykedtünk titkon, hátha most sikerül, hátha felvirrad a nap, mely felszárítja a könnyeket. Hátha eljön az, aki meghallgatja a titkos sóhajokat. Hátha van esélyünk arra, hogy kilábaljunk, előre induljunk. Hátha nem volt hiábavaló az óriási áldozat: generációk reménytelenségben töltött hosszú évtizedei. Hátha mégis elkezdhetjük verejtékünkkel felépíteni az országot, felemelni a nemzetet. A remény pislákoló gyertyalángjait fújja, oltogatja a hideg decemberi szél. Dideregve összebújunk. Van kiút?

Akkor, ott a koporsónál Sütő András, az erdélyi magyarság azóta elhunyt, a rendszerváltás után félig agyonvert írója beszélt. A koporsónál jelképesen az egész nemzetet szólította meg, mintha az egész ország egy nagy templom lenne, és a nemzet tagjai állnának hajdonfött hallgatva a gyászszertartást:

A rendszerváltás utáni első parlament ülése

ezrei a Parlament előtt. Torokszorító csend. 1993. december 12-ét írtak. Hideg, tiszta idő volt. Antall József miniszterelnök halott. Az ország, a magyarság gyászol. Elvonul a koporsó előtt a vezető rétege: azok, akik mellette voltak, és akik ellene, most mind csendesek, hallgatnak. Megrendülve odazáródnak nekünk messzi országok képviselői: egy hatalmas, befolyásos háromkirályok.

De ennél is jobban kifejezi az esemény fontosságát az, hogy hívás nélkül is ott van az ország: örökig állnak hidegben, csendesen az emberek. Akik a terhét viselik az időknek, akik nem jönnek ki a havi pénzből. Akik reménykedtek. Most nézik a koporsót. Mire is gondolnak? Gyászolják a halottat. Magukra gondolnak: a szerzetes reményekre, a sírba zárt sóhajra.

Nem mondják ki, de egyre gondolt mindenki: most mi lesz velünk? Mert a feketébe vont koporsó a nemzet tragikus

„Végtestességtevő nemzeti gyülekezet! Gyászoló barátaim! Magyarország miniszterelnökének tragikusan korai halála gyászunkat és emlékező gondolatainkat törvényszerűleg tereli a nemzet sorsproblémáinak irányába. Oda tehát, ahol Antall József élete kiteljesedett, ahogy fénybe lobbanva örökre egygy fonódott a magyarság létküzdelmével. (...) Isten nyugtassa meg őt, és elárult családjára hozzon vigasztalást. Hozzon vigaszt, enyhületet minden magyarok szívébe, akik újból könyörgő szavakat küldenek az ég magasságába, szólván: Urunk, Istenünk, fogadd el hű fiad, Antall József áldozatát, vedd füledbe az ő népéért szóló könyörgéseit. Százszoros, ezerszeres, érdemtelenül elszendetted megbűnhődésünk rossz századai után hozd el mireánk a Himnusz imájába rejtett, oly régóta vágyott, reménytelenül is remélt vig esztendő!”

■ ZENTHE MIKLÓS

Nők az egyetemeken

A huszadik század első fele a nők jogegyenlőségért folytatott küzdelmének fontos állomása volt hazánkban. Ekkoiban szerezték választójogot, illetve nyílt lehetőségük arra, hogy egyetemi tanulmányokat folytassanak. A felsőoktatási jogszabályokat kiterjesztő miniszteri rendelet kiadásának nyolcvanadik évfordulója alkalmából tekintünk át a nők egyetemi képzésének megvalósítását elősegítő jogszabályi rendelkezéseket!

Az idő kerekét 1895-ig kell visszaforgatnunk, amikor Wlassics Gyula miniszter lehetővé tette a nők számára, hogy beiratkozassanak a budapesti, illetve a kolozsvári egyetemre orvosi, gyógyászati és bölcsészeti tanulmányok végzésére. A tárcavezető eredetileg va-

lamennyi világi intézményt meg akarta nyitni a nők előtt (még a műegyetemet is), de a király csak ezt a három pályát engedélyezte. Ami talán azért nem meglepő, mivel a korabeli Bécsben – eltérően az Egyesült Államoktól és Európa más országaitól – erre sem volt lehetőség. A magyar jogszabályi katalizátorszerepet töltött be, és hatására a századfordulóig a császárvárosban is megnyitották kapuikat a felsőoktatási intézmények a – magyar szabályozással meggyező pályákon – tanulni kívánó nők előtt.

A hazai miniszteri rendelet a döntést azzal indokolta, hogy a „társadalmi viszonyok átalakulása, a lértel való küzdelem megnehezülése a nők társadalmi helyzetében is nagy változást idézett

elő”. Ez pedig arra ösztönözte a nőket, hogy elsajátítsák a megélhetésüket megfelelően biztosító „szakmák” gyakorlásához szükséges ismereteket, és egyetemi stúdiumokat látogassanak. A következő években bevezetett korlátozások sem szegték kedvüket a szebbik nem tagjai között kikerülő tanulóknak, egyre fokozottabb érdeklődést mutattak az engedélyezett pályák iránt.

A más típusú egyetemi tanulmányok megkezdéséért folytatott harc sokáig nem hozott eredményt, 1917 őszétől azonban lehetővé vált a református teológiai, illetve egy évvel később a gazdasági akadémiák is a női elme pallérozása. Kilenc évet kellett várni az újabb változásra, amikor Klebelsberg Kunó miniszter biztosította a nőknek az újabb

karokra való bejutást. Az evangélikus és református hittudományi karok – ellentétben a római katolikus – megnyitották a kapuikat a nők előtt is, ugyanez elmondható a műegyetem építészkarának és a közgazdaságtudományi egyetemnek a meghatározott szakjairól is. A jogi karok a hölgyek előtt továbbra is zárva maradtak.

Majdnem két évtizednek kellett eltelnie ahhoz, hogy ez megváltozzon; 1945 őszétől a nők a jogi stúdiumok látogatására is engedélyt kaptak. Végül egy év múlva az 1946. évi XXII. törvénycikk megteremtette a teljes egyetemi jogegyenlőséget – kivételt a képzés jellegéből fakadóan csak a római katolikus hittudományi karok képeztek –, mivel rögzítette, hogy a nők „az egyetemek vala-

mennyi karára, valamint a főiskolákra hallgatókúl a megállapított létszám keretén belül minden korlátozás nélkül felvehető”.

Az idő a döntés helyességét igazolta, mivel az elmúlt hat évtizedben egyre több nő szerzett felsőfokú végzettséget hazánkban, ráadásul olyan „férfias” pályákon is megjelentek, ahol korábban elképzelhetetlen lett volna a jelenlétük. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy napjainkban a hölgyek bizonyos életpályákat „elhódítottak” a férfaitól, illetve a tudományos, a politikai és a gazdasági közegben is egyre nagyobb befolyásra tesznek szert. Ismerjük el, hogy ez így van jól, mivel Isten egyenlőnek teremtette a férfit és a nőt.

■ BÓKA ZSOLT

Díjazottak közletről

Egyetemi katedráról középiskolába

– Fiatalkoromban egyet nagyon határozottan tudtam, vezetesen azt, hogy tanár nem akarok lenni. Mert bár nagyon jó tanuló voltam, nehezen viseltem, ha az órán nem foglalkoztattak, és nem kaptam megoldandó feladatokat. Sokáig matematikusnak készültem, aztán mégis a budapesti Than Károly Vegyipari Szakközépiskolába iratkoztam be, s ez megpecsételte a sorsomat. Innen egyenes út vezetett az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) vegyész szakára, ahol kutatóként 1987-ben végeztem. A doktorátust 1992-ben szereztem meg.

Már az egyetemi évek alatt elkezdtem tanítani az ELTE-n. Ebben az időben jöttem rá arra, hogy az emberek sorsa nagyjából középiskolás korukban dől el, akkor érik őket olyan benyomások, amelyek nagy hatást gyakorolhatnak az életükre. Ekkoriban részt vettem az úgynevezett „nuladéves” képzés tematikájának kidolgozásában, ezért abszolút tudatosan fordultam e korosztály felé; megszereztem a tanári diplomát, és „adtam fel” az egyetemi katedrát a középiskola kedvéért.

Azóta sem bántam meg, nagyon szeretem ezt a hivatást, boldog vagyok, hogy szeretetteljes szigorral adhatom át ismereteimet, hogy naponta „bizonyíthatom” a diákjaimnak, milyen szép a kémia, a körülöttünk lévő, különféle anyagokból álló világ, melyet együtt fedezhetünk fel.

Soha nem adtam fel a tanítást – így nagy öröm volt számomra, hogy diákjaim szavazatai alapján 1999-ben elnyerhettem Az év oktatója díjat –, de mellette mindig tettem kisebb-nagyobb kitérőket, így például dolgoztam a Kiss Árpád Országos Közoktatási Szolgáltató Intézmény főigazgatójaként.

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumba Dobos Krisztina hívott azzal, hogy szeretne magas színvonalú természettudományos képzést indítani; erre a kérésre nem tudtam nemet mondani... 2003–2007 között tanítottam ott. Az iskolában végzett munkámért 2006-ban vehettem át a Veres Miklós Alapítvány díját.

Általában szeretek egyszerűen több mindennel foglalkozni, így amellet, hogy a katedrán álltam, 1994 óta részt veszek a magyar kémiai diákolimpiái csapat felkészítésében. Tagja vagyok az országos középiskolai tanulmányi verseny (OKTV) bizottságának, betölthetem az elnöki tisztelet az Irinyi János középiskolai kémiaverseny bizottságában, és főszerkesztőként működöm a Középiskolai Kémiai Lapoknál. Évek óta dolgozom közoktatási szakértőként, rendszeresen vállalom érettségi elnöki és emelt szintű vizsgáztatói feladatokat. Elnökségi tagja vagyok a Magyar Kémikusok Egyesülete Kémiai Szakosztályának, rendszeresen publikálok magyar és idegen nyelven. De igazán büszke akkor vagyok, ha a tanítványaim érnek el eredményeket, sikereket.

FOTO: GAZDAG ZSUZSANNA

► A fasori evangélikus gimnázium legendás hírű egykori tanára, Rátz László (1863–1930) a névadója annak a kitüntetésnek, amelyben legutóbb két, evangélikus gimnáziumhoz kötődő tanár is részesülhetett. A Rátz Tanár Úr Életműdíjat az Ericsson Magyarország Kft., a Graphisoft R&D Zrt. és a Richter Gedeon Zrt. által életre hívott Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért kuratóriuma – amelynek elnöke dr. Kroó Norbert, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) alelnöke – ítéli oda 2001 óta azoknak a közép- és általános iskolai tanároknak, akik kimagasló szerepet töltenek be a természettudományi tantárgyak népszerűsítésében és a tehetséggondozásban. Dr. Igaz Sarolta, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium volt kémia tanára, valamint dr. Katz Sándor, a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium matematika–fizika szakos pedagógusa az MTA dísztermében vehette át munkássága elismeréseként a Rátz Tanár Úr Életműdíjat október 29-én. A kitüntetetteket arra kértük, tekintsenek vissza eddigi pályájukra.

A számok varázslatos világa

– Dunaszentgyörgyön születtem, középiskolai tanulmányaimat Pakson, a Vak Bottyán Gimnáziumban végeztem. Tanárként, Bercsi Zsófia szeretettel megvelem a matematikát, olyannyira, hogy érettségi után Szegedre, a József Attila Tudományegyetem matematika–fizika szakára jelentkeztem. A diploma megszerzése után, 1973-ban Bonyhádra kerültem. Doktorátusomat 1985-ben szereztem, témám a függvények tanítása volt. Egy ideig matematikát és fizikát is tanítottam, de már jó ideje csak matematikával foglalkozom, mert úgy gondoltam, hogy így tudok igazán színvonalas tantárgyfejlesztő munkát végezni.

A tehetséggondozás kérdése kezdetől fogva komolyan érdekelt. Arra törekedtem, hogy minden tanítványomnak olyan, a saját szintjének megfelelő feladatokat keressek, találjak ki, amelyek megoldása során sikerélményben lehet része. Mindehhez a tanárnak gazdag feladatanyag-gal kell rendelkeznie; ez kreativitást és igen sok felkészülést kíván. Úgy vélem, fáradozásom nem volt hiábavaló, hiszen ez idáig mintegy negyven olyan diákom volt, aki az első tíz között végzett különböző országos tanulmányi versenyeken.

De nem csupán ez jelentett szakmai sikert, hanem az is, amikor a matematika iránt kevésbé fogékony tanulók érdeklődését sikerült felkelteni. Például előfordult, hogy esti tagozatos tanítványaim a tanítási idő végeztével tovább maradtak, mert a matematikaórát tartották annyira érdekes-

nek, hogy úgy érezték, érdemes a későbbi busszal hazamenniük...

Matematikai szaktanácsadóként Tolna megyében Károlyi Károly általános iskolai szaktanácsadóval együtt kialakítottuk a helyi versenyeknek, szakköröknek, továbbképzéseknek egy olyan rendszerét, melyet azután az egész országban példaeértékűnek tekintettek. Jelenleg is, az evangélikus iskolák matematika-tantárgygondozójaként, azon dolgozom, hogy a kollégáim és a diákok minél több szakmai anyagot, segítséget kapjanak munkájukhoz.

Szívügyem az Arany János tehetséggondozó program is. Jó lenne, ha mielőbb megjelenhetne nyomtatásban az e programban használt, még kézíratos formában levő feladatgyűjtemény, amelyet volt tanítványommal, jelenlegi kollégámmal, Jakab Tamással közösen készítettünk.

E megtisztelő, nívós szakmai díj odaítélésének okai közt nyilván szerepet játszanak publikációim is. Eddig két feladatgyűjteményem jelent meg, kiadták egy módszertani könyvet, és mint-hatvan, hiszen ez idáig mintegy negyven olyan diákom volt, aki az első tíz között végzett különböző országos tanulmányi versenyeken.

Lejegyezte: GAZDAG ZSUZSANNA

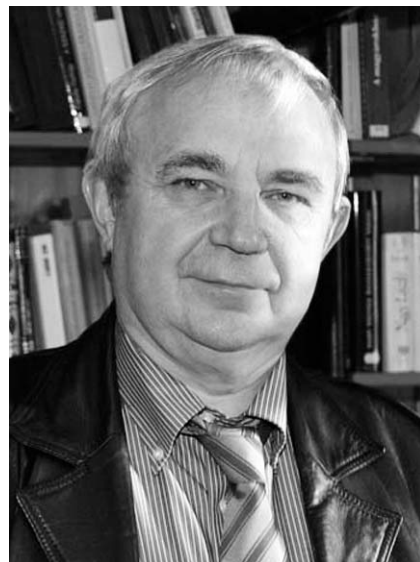

FOTO: MÁTÉ RÉKA

Közösségépítés és szemléletformálás

Beszélgetés a Péterfy Sándor-díj idei kitüntetettjével, Gaál Jánosnéval

► A Magyarországi Evangélikus Egyház 1999 óta évente Péterfy Sándor-díjat adományoz egy, az egyházunk valamely nevelési-oktatási intézményében kimagasló szakmai munkát végző pedagógusnak. 2007-ben Gaál Jánosné, a Magyarországi Evangélikus Egyház Budapesti Kollégiumainak igazgatója vehette át az elismerést. A kitüntetett 1982-ben végzett az egri tanárképző főiskolán. 1989-től részt vett a Németh László Gimnáziumban elindított, a nyolcosztályos képzés programjának kidolgozását célzó kísérleti programban. 1995-ben pályázta meg az MEE Budapesti Kollégiumai igazgatói állását, melyet napjainkban is betölt. Két alapítvány képviselője.

– Hogyan értesült a kitüntetéséről? Odaítélő nagy titokban akarták tartani, sikerült-e?

– Nagy meglepetés volt számomra, annak ellenére, hogy a díjátadás előtt két nappal megtudtam; egy óvatlan kollégám gratulált... Révfülpőn csodálatos ünnepség keretében vehettem át. Ezúton is szeretném megköszönni, hogy rám gondoltak.

– Kérem, meséljen az indulásáról, eddigi szakmai pályafutásáról!

– Eredetileg könyvtáros és pedagógia szakos tanár vagyok. Először könyvtárosként helyezkedtem el, később kezdtem általános iskolában tanítani. Megszerettem, hét évig igazgatóhelyettes voltam. Majd a Németh László Gimnáziumban a nyolcosztályos képzés indításánál szorgoskodtam. Ott egy ötezer kötetes könyvtár nyitására kötetesen való felkészítése volt a feladat. Nemcsak könyvtárosi, hanem pedagógiai munka is volt ez: mindennapos volt a gyerekek sokasága az olvasóteremben. Rengeteg országos pályázatot nyertünk a diákjaimmal. Már „kínos volt”, hogy mindig mi hoztuk el a helyezéseket... Nagyon szép évek voltak. De a későbbi kollé-

umi évekről is ezt mondhatom. Sok olyan visszatérő kollégiumi diákunk van, aki elmondja: amikor hozzánk járt, azt gondolta, szigorúak vagyunk, de most, pár év múltán belátja, erre volt szükség... – Hogyan került a könyvtárból a kollégiumigazgatói székbe? – 1995-ben hirdetett pályázatot az egyház, a feladat az volt, hogy Budapesten kell szervezni egy középiskolai kollégiumot. Kicsit félve pályáztam. Látna a körülményeket – a fiúk a Vízafogó utcában, a lányok a Rózsák terén laktak –, javasoltam, legyen egy összevont kollégium. Ez száz fővel meg is alakult a Rózsák terén. A gyerekek mind a Deák térre vagy a Fasorba jártak. Igen kiváló tanulmányi átlaggal – 4,75 század – zártuk az első tanévet.

FOTO: BOTTA DÉNES

Péterfy Sándor (1841–1913), „a tanítók atyja” szejényi sorsú nemescsói család szülötte. A soproni evangélikus tanítóképző diákja volt, majd tanítói oklevelét Győrben szerezte meg kitűnő eredménnyel. Tanított Nagykanizsán, Győrött, majd a pesti evangélikus elemi iskola tanítója lett (1874–77). 1877 és 1895 között állami tanítóképző intézeti tanár. 1871-től a Népművelők Lapjának szerkesztőjeként is dolgozott. Korának egyik legeredményesebb tankönyvírója volt. Jelentős pedagógiai szakírói munkássága is, megírta többek között a magyar elemi iskolai népoktatás történetét.

– A Vízafogó utcai Luther Márton-kollégium, ahol a felsőoktatásban tanulók diákok találhatnak otthonra, nem csupán diákszálló. 2000-ben beindult a szakkollégiumi rendszer – mit jelent ez?

– A nyolcvanfős otthon 1995-ben kezdtek el szervezni. Nagyon jó segítő kaptam Hafenschér Károly akkori otthonlelkész személyében. Az első időben „tanultuk”, miként kell bánni az egyetemistákkal. Volt áhítat, agora, ám úgy éreztük, ez kevés. Győri Gábor, a következők otthonlelkész közreműködésével indult el a szakkollégium. Ez azt jelenti, hogy valóban nemcsak szállást, étkezést kapnak, hanem különféle kurzusok is vannak.

– Melyeket prominens közéleti személyiségek neve fémjeléz...

– A diákpresbitérium vezetésével ma már maguk a hallgatóink szervezik a kurzusokat. Van művészeti, jogi, vallás- és egyháztörténelmi kurzus, filmklub, és persze a sport sem maradhat ki. Színház- és tárlátogatásokat is szerveznek. A közösségépítést és a szemléletformálást egyaránt szolgálja a kollégium.

– Térjünk vissza a Rózsák terére, a középiskolásokhoz. Itt hogyan szerveződik a diákélet?

– Immár hagyományuk van az alkalmainknak. Nagy dolog, hogy a diákok is igénylik a nívós programokat. Neves előadók jönnek hozzánk, vendégünk volt például a nyelvész Grétsy László, Balázs Géza, járt nálunk Szabó Magda – a vele való találkozás után a gyerekek számtalanszor kérték, vetítsük le az Abigélt, és kérték a könyveit. De keresztény zenekarokat is meghívunk. És van szeretünk kirándulni is. Voltunk a Felvidéken, bejártuk a Velencei-tó

környékét. Mindez igen fontos, hiszen ha egy fiatal gimnáziumi évek alatt nem szívja magába a kultúra szeretetét, akkor voltaképpen elvesztegeti ezt az időszakot, s valami olyat szalaszt el, amire egész életében szüksége lenne. Természetesen fontos a kollégiumban zajló hitélet is; a hittanórákkal, áhítatokkal az a célunk, hogy elültessük bennük a hit magját, amelyből később a felnőtt hit kisarjadhat.

– „Az iskolának a lelke a tanító. Az ő képzettségétől, buzgalmitól függ minden. A jó tanító teszi a jó iskolát” – mondta Péterfy Sándor. Ezek után egyértelmű, hogy egyetért szavaival.

– Teljes mértékben azonosulni tudok a gondolataival! Ezért is törekedtünk arra, hogy stabil tanári gárdánk legyen: van, aki a kezdetektől fogva kollégánk. Ez biztosítja az oktató-nevelő munka folyamatosságát.

– Ne feledkezzünk meg az Ön evangélikus identitásáról sem: csöngői evangélikus család szülötte, aktív gyülekezeti életet él Angyalföldön, második ciklusban felügyelő.

– Kislánykoromban a tanító bácsi megkérdezte: „Tudod-e, hogy itt élt a faluban Weöres Sándor? Most Pesten lakik. Tudsz tőle verset?” Nem tudtam... Másnapra hozott egy könyvet, elolvastam. Nagyon megtetszett, a szavak csilingeltek! Persze gyermekként arra gondoltam: „Istenem, ha én is ilyen híres lehetnék...” A tanító bácsi azt mondta, ehhez csak egyet kell: tanulni, olvasni.

A szülem mindkét ágon evangélikusok. Vasárnaponként édesapámmal, a testvéreimmel együtt mentünk a templomba. Azokban az években is, amikor a hittanítás szünetelt, „el kellett menünk”. Ez a kellett jó volt, mert megtanultam, hogy a hitet nem szabad elfelejteni, meg kell őrizni. Pestre kerülve az angyalföldi gyülekezet életébe kapcsolódtam be. Pici gyülekezet; a szekularizáció sajnos felmorzsolta; a külső körülmények sem ideálisak, nem könnyű az evangélikus lelkeséget terjeszteni a kerületben. De a magunk módján igyekszünk.

– KÖHÁTI –

Könyvesboltban

Jó dolog könyvesboltba járni. Nem csak úgy beszaladni, információt kérni, kosárba tenni, fizetni, távozni, hanem elidőzni benne. Céltalanul nézelődni. Bóklászni. Könyvillatot szagolni. Engedni, hogy valami láthatatlanul beépített mágnes magához vonzzon, mert többnyire ez történik ám; egyszer csak ott találja magát az ember egy polcnál, és rájön, hogy tulajdonképpen éppen ezt kereste, ezt a bizonyos könyvet, mert ez fontos lesz neki valamiért. Meg kell szereznie, el kell olvasnia. Tehát találkozniuk kell kettejüknek: könyvnek és olvasónak.

És milyen fontosak az ilyen találkozások...

***

Háromszintes könyvárúház Budapesten. Sokan felkeresik, népszerű, nagy forgalmú. Kis híján éjjel-nappal nyitva. Igen: a szellemi éhség is komolyan veendő, hadd jussanak hát minél többen hozzá ehhez a táplálékhoz még az esti órákban és hétvégén is.

A földszinten rögtön az újdonságok, a színes, keményítáblás népszerű-szórakoztató irodalom, valamint az ajándék könyvek nevezett „műfaj” – uniformizáltságuk dacára személyre szabottként bemutatkozó – darabjai: a legjobb férfinek, a legjobb édesanyának. Barátság, szeretet, szerelem, születésnap, ballagás. Boldogság, gyász.

Kicsit lehangel és elbizonytalanít, mert úgy vélem, ezek azok az érzelmek, élmények, kötődések, kapcsolatok, fordulópontok az életben, amelyek annyiféleképpen egyediek, egyszeriek és meg-

ismételhetetlenek, ahányan vagyunk. A hozzájuk illő könyvet igenis keresni kell; nem lehet – vagyis lehet, de nem érdemes – megspórolni a fáradságot, ha tényleg örömet vagy vigasztalást akarunk általuk adni-kapni, ha igazán szeretünk valakit.

De menjünk tovább! Aki feljebb megy egy színttel a mozgólépcsőn, jól teszi. Egyrészt mert itt halkabban szól a figyelemmegtartó zene. Másrészt, túljutva a szépséges művészeti albumok, az albumnak is beillő szakácskönyvek, útleírások, életmód-tanácsadók, szótárak és lexikonok, történelmi témájú dokumentumkötetek tömegén, eljut a humorig. Itt kezd lassan kiegyenlítődni a mérleg: az élet akkor teljes, ha komoly és könnyű, elgondolkoztató és megnevettető, testi és szellemi egyaránt helyet kap benne. De valami még hiányzik. Az nem lehet, hogy „csak” ennyivel kell beérnem! Irány a második emelet.

Vége a vágyott csend. Ezotéria, rögtön a feljáratnál. A mozgólépcsőn érkezők lépteit tudatosan (?) eme polcrendszer mellett vezetik el. Zavarba ejtően nagy választék. Utak, válaszok – de vajon helyesek-e? Mindenesetre ezen a szinten már puffok is vannak, hogy leüljünk és elgondolkodjunk: akkor hát merre tovább?

Aki már feljutott ideig, nyilvánvalóan keres, kérdez, megérteni akar, és a „lenticnél” is makacsabban hisz a „csak a könyvek által feltárolt világok” létezésében, sőt létjogosultságában. Pedzegeti, hogy a Gutenberg-galaxis annyira izgalmas, mint amennyire a tény, hogy érzés, gondolat szavakba foglalható, és a leírt

szó a másikban új gondolatot, érzést kelthet életre...

Megérkezünk a szépirodalomig. Ilyenfajta szépség is kell tehát az élethez; e nélkül bár működik, de alig elviselhető... Majd jobbról menedzser típusú, személyiségépítő, balról önségítő, pszichológiai könyvek. De ne álljunk még meg!

Mert végül, legbelül ott a vallás. Míg ideig felér, hosszú utat tesz meg az ember. Mégis itt van, és nem véletlenül. Működik a vonzás, nem kétséges. Egy érzés erősödik a keresésben, hogy vannak még titkok, amelyekre kell, és amelyekre van is válasz. Ó, nem baj, hogy ennyire el van dugva! Az elszántak úgyis idetalának. Szó és ige összeforr, és eggyé válik.

Visszafelé menet már kicsit másképp tetszik a könyvbirodalom. Gazdag és szép, bőséges és befoghatatlan. Ijesztően nagy és színes, mint a világ – s mint maga az élet.

De kísér egy reménység, hogy nem vagyunk elveszettek benne.

***

Jó dolog könyvesboltból távozni. Nem csak úgy beszaladva, információt kérve, kosárba téve, fizetve, távozva, hanem felkapaszkodva, amíg csak tartanak a színek, útközben nézelődve, majd célba érve, rátalálva, megszerelve, megnyugodva és tudva, hogy az a könyv az enyém, amelyik fontos lett valamiért. Tehát találkozunk kellett kettőnknek: könyvnek és olvasónak.

És érezzük – jó lenne hinni, hogy sokan – egyre fontosabbak az ilyen találkozások...

■ K. D.

HETI ÚTRAVALÓ

Egyenesedjétek fel, és emeljétek fel a fejeteket, mert közeledik a megváltásotok. (Lk 21,28)

Advent második hetében az Útmutató reggeli s heti igéi Jézus második adventjéről adnak hírt. Hisszük és valljuk, hogy Isten egyszülött Fia „újra eljön dicsőségben itélni élőket és holtakat, és uralmának nem lesz vége” (Niceai hitvallás). Kérjük is: „Urunk, néped pásztora, hallgass meg, jöjj el, és üdvözítsd népedet!” (Zsolt 80,2,3; LK) Jézus maga jelenti be a visszajövetelét: „...tudjátok meg: közel van az Isten országa.” (Lk 21,31) „Az irgalmas Isten nem akarta, hogy az ítéletnap hirtelenséggel leljen meg bennünket. Ezért kegyelmével megtisztelve figyelmeztet. Hirdeteti igéjét, megterésre hív: a Krisztusban minden bűnünk bocsánatát kínálja, ha Fiában hiszünk.” (Luther) „...akkor meglátják az Emberfiát eljönni a felhőben nagy hatalommal és dicsőséggel.” (Lk 21,27) Jézus beszédei mind beteljesülnek, de az ő visszajövetelének idejét csak Isten tudja. „Legyetek tehát ti is türellemmel, és erősítsétek meg a szíveteket, mert az Úr eljövele közel van.” (Jak 5,8) A türelem mindvégig kitartó állhatatosságot jelent: „A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés.” (Zsid 11,1) A keresztyének reménysége beteljesül a második adventkor, ezért „kövessétek azokat, akik hit és türelem által öröklék az ígéretek.” (Zsid 6,12) Jézus visszajövetelének méltó várására a pergamoni és az efezusi gyülekezetnek írott levélből vett hármasszó üzenet készíti fel követőit. Közös kérés: „Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek!” (Jel 2,7a; 2,17a) Közös felszólítás: „Térj meg!” (Jel 2,5,16) És a közös ígéret: „Aki győz, annak enni adok az élet fájáról...” – „...annak adok az elrejtett mannából...” (Jel 2,7b,17b) Tudjuk, csak Jézussal győzhetünk, ő a mi diadalunk! Most még két advent között, ítélet előtt és kegyelem alatt élünk, de ha eljön a végítélet, „mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk a Krisztus ítélőszéke elé, hogy mindenki megkapja, amit megérdemel” (2Kor 5,10). Isten számára nem közömbösek a keresztyének hitből fakadó cselekedetei, de mindenki vétkezett, „ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által” (Róm 3,24). Azon a nagypénteken a nagytanács előtt Jézus mondta ki: „...mostantól fogva ott ül majd az Emberfia Isten hatalma jobbján.” (Lk 22,69) A nagytanács kérdezve mondta ki halála okát: „Ha te vagy a Krisztus...” „Akkor hát te vagy az Isten Fia?” (Lk 22,67,70a) S mi mit mondunk róla? Segít Péter vallástétele: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” (Mt 16,16) Visszajövelekor ez lesz a feltámadás rendje: „...maga az Úr fog alászállni a mennyből, és először feltámadnak a Krisztusban elhunytak, azután mi, akik élünk és megmaradunk, velük együtt elragadtatunk felhőkön az Úr fogadására a levegőbe, és így mindenkor az Úrral leszünk.” (1Thessz 4,16-17) És elkezdődik az örökkévalóság, ahol a „választottakkal boldogan / S az angyalokkal nagy vígan / Éneklek ottan éneket, / S örökre látom színedet” (EÉ 503,7) – én Uram és én Istenem!

■ GARAI ANDRÁS

A megfelelő helyen és időben mondott szó ereje

Kivel ne fordult volna elő gyermekkorában, hogy a többi gyerek valamiért csúfolta? Ilyenkor mindannyian megpróbáltuk a bántó megjegyzéseket a magunk módján hatástalanítani. Például visszahárítani arra, akitől kaptuk. Azt hiszem, a gyermekszáj valahogy ezt így fogalmazta meg: „Aki mondja másra, az mondja magára!” A hallottaktól azonban nemigen lehetett megszabadulni. Az elhangzott szavak és mondatok – „hülye”, „utállak” vagy „téged senki se szeret” – sokáig visszhangzottak bennünk. Az így szerzett sérülések sokkal lassabban gyógyultak, mint a horzsolások vagy az esések nyomai.

Felnőtt fejjel még inkább úgy látom, hogy a fizikai sérüléseket gyorsabban átvészleljük, mint a lelkieket.

A Biblia a nyelvről a következőt mondja: „Íme, egy parányi tűz milyen nagy erőt felgyújthat: a nyelv is tűz, a gonoszság egész világa.” (Jak 3,5-6) Lángra lobbant-

ja az indulatokat, és felbecsülhetetlen károkat okoz. De ugyanez a nyelv – amikor tapintatosan és segítőkés céllal használjuk – lehet a bátorítás és a gyógyítás eszköze is. Néhány kedves szó – mint egy varázsütés – képes átváltoztatni a szürke hétköznapot ragyogó ünnepnappá. Számtalan olyan eset jut eszembe, amikor a komor felhőket messze űzte néhány kedves szó, melyet barátaimtól kaptam egy rövid telefonbeszélgetés vagy egy váratlan látogatás alkalmával.

Érdekes, hogy a *Példabeszédek könyve* is sokat foglalkozik a szavak teremtő vagy romboló erejével. Íme ezek közül néhány példa.

A szavakat lehet bántásra és gyógyításra is használni. A munkahelyi feszültség hatására néha nyers és meggondolatlan szavak hagyják el a szánkat, melyekkel fájdalmat okozhatunk. Mászor meg, ha odafigyeléssel és tapintattal for-

máljuk szavainkat, gyógyító balsamként hatnak. „Van, akinek a fecsegése olyan, mint a törődés, a bölcsnek nyelve pedig gyógyít.” (Péld 12,18)

A szavak segíthetik vagy akadályozhatják előmenetelünket. Nemcsak a hallgatónkra vannak hatással szavaink, hanem önmagunkra is. „Aki vigyáz a szájára, megtartja életét, aki feltárja száját, arra romlás vár.” (Péld 13,3)

A szavak teremthetnek békét, de káoszba is taszíthatnak. Bámulatos a szavak ereje. Egy egyszerű szó képes a pillanatot feszültséget oldani, de tovább szítani is. „A higgadt válasz elhárítja az indulatot, de a bántó beszéd haragot támaszt.” (Péld 15,1)

Nincs jobb dolog, mint a megfelelő időben megfelelően kimondott szó. A bölcs emberek tudják, hogy szavaiknak erejük van, mellyel hathatnak a környezetükre. „Örül az ember, ha válaszolni tud, és milyen jó az idején mondott szó!” (Péld 15,23)

Néha bölcs dolog hallgatni. Egy államférfi valaha a következőt mondta: „Jobb csendben maradni és vállalni, hogy bolondnak néznek, mint beszélni és eloszlatni minden kételyt.” A *Példabeszédek* könyvének írója is így vélekedik: „Még az ostobát is bölcsnek gondolják, ha hallgat, és értelmesnek azt, aki csukva tartja a száját.” (17,28)

Jól gondold meg, hogy mit akarsz mondani. A pillanat hevében mindannyian vágyat érzünk olyan dolgokat kimondani, melyeket később bánni fogunk. Pedig semmi veszélyt nem jelent megállni egy pillanatra és átgondolni szavaink hatását. „Az igaz megfontolja szívében, hogy mit mondjon, a bűnösök szájából pedig árad a rossz.” (Péld 15,28)

A hitelt érdemlő szó hatalmas kincs. Vannak olyanok, akik számára nem érték az őszinteség. Ők arra vágnak, hogy mindenki azt mondja nekik, amit hallani szeretnének. Pedig az építő kritika hatalmas segítség. Aki pedig megértő és tiszteltető módon mondja el jobbitól szándékú észrevételeit, az sokkal több barátot nyer, mint ellenséget. „A királyoknak kedves az igaz szó, és szeretik azt, aki őszintén beszél.” (Péld 16,13)

■ ROBERT J. TAMASY
Forrás: Monday Manna

Adventi gyertyák – a kép fotópályázatunkra érkezett

Vár rád az önkéntes diakóniai év!

Az önkéntes diakóniai év olyan önkéntes program, amelyben az elmúlt néhány év során már körülbelül ötszáz fiatal vett részt, és vállalt tíz-tizenkét hónapos diakóniai szolgálatot hazánkban, Kárpátalján, Amerikában vagy valamilyen európai országban. A lehetőség a 18-30 év közöttieket érinti, akik Nyugat- és Kelet-Közép-Európában szeretnének szolgálatot vállalni.

Az önkéntes diakóniai év hazai szervezőgárdája tagja az Ecumenical Diaconal Year Network nevű nemzetközi hálózatnak, melyben tizennégy európai ország és két amerikai egyház is részt vesz, így akik jelentkeznek, ezen partnerországok valamelyikében teljesíthetnek szolgálatot. Ezen keresztül a fiatalok nemcsak hasznos tapasztalatokat gyűjthetnek, hanem önként és saját vállalásból megismerkedhetnek társadalmunk kihívásaival, problémáival, és szolidaritást vállalhatnak más nemzetekkel és az ottani rászorultakkal is.

A szolgálati helyek a legkülönbözőbbek: sérült és egészséges gyermekekkel, felnőttekkel, hátrányos helyzetű fiatalokkal éppen úgy lehetőség nyílik foglalkozni, mint idősekkel, szociálisan rászor-

SZÓSZÓRÓ

Ífjúságirovat-gazda: Györe Balázs

rultakkal, betegekkel, hajléktalannal vagy kisebbségben élőkkel.

A jelentkezéshez elsősorban belső elkötelezettség, odaszánásra van szükség, valamint társalgási szintű idegennyelv-tudásra. Szállást, teljes ellátást, zsebpénzt az önkéntes program biztosít a résztvevőknek. Évi húsz-huszonöt nap szabadság jár minden önkéntesnek szolgálati helytől függően.

A program minden év szeptemberében indul, és 9-12 hónapig tart, jelentkezni azonban január 15-ig kell, így az érdeklődők mihamarabb kérjenek bővebb felvilágosítást. Információt nyújt e sorok írója az anna.frenyo@lutheran.hu e-mail címen, illetve a 20/770-3057-es telefonszámon.

■ FRENYÓ ANNA

FOTO: ZSUZSANNA SCHRECK

A reménység temploma

Tíz éve szentelték föl a zuglói lelki hajlékot

► Több évtizedig épült temploma felszentelésének tizedik évfordulóját ünnepelte a zuglói gyülekezet advent első vasárnapján. Az úrvacsorás istentiszteleten dr. Harmati Béla nyugalmazott püspök prédikált.

A liturgiai szolgálatot Tamásy Tamás parókus lelkész végezte. Harmati Béla Zsid 6,19 alapján hirdette Isten ígését: „... a reménység lelkünknek biztos és erős horgonya...” Prédikációjában az emlékezés gyógyító erejét és a hálaadás fontosságát hangsúlyozta. Mint mondta, a templom építésének hosszára nyúlt történetében – az 1930-as évektől mostanáig – gyakran voltak nehéz és fájdalmas időszakok, de mindegyikben a

lekezetekben reménység ébredjen, és a világ felé sugározzon” – fogalmazott a püspök.

Az alkalomhoz, amelynek fényét a gyülekezeti énekkar is emelte a *Hajnalcillag* című kis kantáta előadásával, kiállításmegnyitó kapcsolódott. Sólom Irén pénztáros hímzett, gobelinteknikával készült, bibliai témájú faliképeit Polgár Rózsa méltatta. A Kossuth-díjas textilművész beszédében a személyes felelős-

Sólom Irén, Polgár Rózsa, dr. Harmati Béla, Tamásy Tamás és dr. Koppány Tamás

Krisztusban való reménnyel gondolhatunk vissza, aki meg tud újítani, akivel újat lehet kezdeni. „Örüljenek a hívek, hogy tíz évvel ezelőtt befejeződött a templom építése, és most a gyülekezet belső épülésének korszakában élhetnek és remélhetnek Jézusban. Arra volna szükség, hogy az egyházakban és a gyü-

seget emelte ki: „Ki milyen lelki ajándékot kapott, úgy szolgáljotok azzal egymásnak, mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfárai...” (1Pt 4,10) Minden embernek, mint lámpásnak, az a dolga, hogy bevilágítsa a maga „körzetét”. Így lesz reménytelisége a zuglói gyülekezetnek is.

■ – ADÁMI –

Évtizedek az alaptól a tetőig

Negyvenesztendő a révfülöpi evangélikus templom

► A Kővágóórs–Révfülöp–Kapolcsi (Sion) Evangélikus Egyházközség révfülöpi filiájában december 1-jén, szombaton hálaadó istentisztelettel ünnepelték a templom felépülését negyvenedik évfordulóját. Habár a révfülöpi evangélikusok már 1928 óta tartottak istentiszteleti alkalmakat – az Evangélikus Tanítók Országos Egyesülete által megvásárolt, szállóként és vendéglőként, később úgynevezett „felső iskolaként” működő épületben –, templomuk csupán 1967-re készült el.

Az egykori Zalai Egyházmegye presbiterei, lelkészei, tanítói, valamint leány- és ifjúsági egyesületük tagjai 1933-ban vettek részt egy konferencián Révfülöpon. Ekkor a helybeliek előterjesztésére – amint a templom történetének ismertetésében elhangzott – „az egybegyűltek, élükön az egyházmegye esperesével, egyhangúlag elhatározták, hogy az ün-

nepi istentisztelet végén tartott nagyarányú offertórium átengedésével alapítják egy Révfülöpon építendő evangélikus templomnak”.

FOTO: MENYES GYULA

Az ünnepi eseményen a jelenlévőket dr. Galli István felügyelő köszöntötte. Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke Jn 12,32 alapján hirdette Isten ígését. A liturgia szolgálatában a helyi lelképásztor, Veress István, valamint Polgári Sándor espereshelyettes vett részt.

Az eredeti program szerint a templom történetét dr. Fabiny Tibor nyugalmazott egyháztörténész idézte volna föl, ő azonban – váratlanul jött betegsége miatt –

A győri evangélikus gyülekezet az Öregtemplomban rendezett adventi esten emlékezett meg temploma felszenteléséről advent első vasárnapján. Az alkalmat Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke nyitotta meg, majd Dunst Eszter, a Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központ tanára felolvasta *Túróczy Zoltán* 1953. advent első vasárnapján *Az 1785. esztendő Szent András havának 26–27. napja* címmel elmondott előadását, amelyben a püspök felidézte a templomszentelés történetét. Az egyúttal Terei Gábor, a Túróczy-hagyaték Alapítvány kuratóriumának titkára mutatta be a néhai püspök hagyatékát ápoló alapítvány munkáját; záróhittallal *Menyesné Uram Zsuzsa*, a győri Evangélikus Szeretetház lelkésze szolgált. Az alkalmat a győr-nádorvárosi templom énekkarának szolgálata is színesítette. A gyülekezet asszonyai igés lappal ellátott, liliummal díszített adventi ágakat készítettek, melyeket az esten részt vevő családok emlékül hazavihettek.

■ M. Gy.

FOTO: MENYES GYULA

DECEMBER 4.: A BÁNYÁSZOK ÉS KOHÁSZOK ÜNNEPE

Kerpely Antal kohómérnök emlékezete

„Nem is tudom, hol kezdjem, melyik fonalat ragadjam meg, hisz oly gazdag, érdemekben, éretnyekben dús a te életed!” – mondta száz évvel ezelőtt Kerpely Antal koporsója felett Zsámbor Pál selmebányai evangélikus lelkész, majd így folytatta: „Mint a csendes csermely kicsiny forrásból fakad, s tér-, időben lesz hőmpolygó folyamom, s áldását kiterjeszti messzi tájakra, úgy Te is kicsiny körből léptél ki az élet mezőre, s küzdelemben, folytonos munkában, lankadatlan törekvéssel lettél naggyá – azzá, ami voltál és leszel. Mint kicsiny hivatalnok, mint főiskolánk lelkes hallgatója, később mint annak buzgó rendes tanára, mint „méltóságos úr”, mint ünnepeket tudós, az élet minden porondján hű sáfár voltál, ki a reád bízott talentumokkal példásan sáfárkodtál. Páratlan szaktudásod ismeretes volt nemcsak hazánkban, hanem annak fénye átrepült messze tengeren, idegen földrészekben is dicsőséget szerzett a magyar névnek.” (*Bányászati és Kohászati Lapok*, XL. évfolyam II. kötet, 1907. augusztus 15., 201. oldal)

Talán már e néhány sor is érzékelteti, honnan hová, milyen mélységből milyen magasságba, a ranglétrán fokról fokra feljebb és feljebb haladva vezetett Kerpely Antal életútja, amely százhetven évvel ezelőtt, 1837. február 5-én az Arad vármegyei Kürtösön kezdődött. Korán árvaságra jutott, szegény rokonoknál nevelkedett, és – egyes életrajzírói szerint – még a középiskolát sem fejezte be. Íróknaként helyezkedett el, előbb a dogmáncsai bányahivatalnál, majd az oszt-

rák-magyar államvasút-társaságnál. Itt figyeltek fel tehetségére és szorgalmára, s innen küldték el ösztöndíjasként a selmebányai bányászati akadémiára. 1862-ben szerzett bányamérnöki oklevelet.

Az elkövetkező években szabadalmaztatta például a nyersvas kén-től, foszfortól és réztől való megtisztításának technológiáját, illetve megjárta Szászországot, majd 1868-ban újra az akadémián találta magát, immár a vas- és fémkohászati tanszék vezetőjeként. Amikor a kiegyezést követően az oktatás nyelve – a németet felváltva – a magyar lett, az intézmény professzorai közül elsőként Kerpely dolgozott ki magyar nyelvű tananyagot, és állított össze magyar nyelvű tankönyvet a hallgatóinak. 1872-től – bányatanácsossá váló kinevezése után – ő állt az önálló vaskohászati tanszék élén. Az elméleti oktatáson kívül nagy hangsúlyt fektetett a gyakorlati ismeretek elsajátítására; maga is sok szak-

mai tanulmányutat tett Európa fejlett vaskohászattal rendelkező országaiba. Mindeközben 1871 és 1881 között a *Bányászati és Kohászati Lapok* főszerkesztői feladatait is ő látta el, és német szakfolyóiratokban is publikált.

1881 elején a katedrát pénzügyminiszteri állásra cserélte, és a magyar állami vasgyárak központi igazgatója lett. Az elkövetkező másfél évtizedben az elhanyagolt üzemet korszerű – és pénzügyileg is nyereséges – gyárrakká fejlesztette; új gyártási ágazatokat vezetett be, csökkentette az adminisztrációt, és fokozta a termelést. Hatvanévesen vonult nyugállományba.

Érdemei elismeréseként Ferenc József 1874-ben a Vaskorona-rend keresztjével, egy évvel később krassai lovagi címmel, 1895-ben a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki. A Magyar Tudományos Akadémia negyvenévesen – első kohász szakemberként – vette fel levelező tagjai sorába.

Kerpely Antal 1907. július 22-én hunyt el Selmebányán; az evangélikus öregtemetőben, a bányászokat munkába hívó – és utolsó földi útjukra is elkísérő – klopacska (kopogó, lármafa) hangjának és a hallgatók fátylasménetének a kíséretében helyezték örök nyugalomra. Tizenhét gyermeke közül kilenc élte túl őt. A legkiemelkedőbb ifj. Kerpely Antal volt, aki az általa szabadalmaztatott forgórostélyos gőzgenerátornak köszönhető hírnevét, és aki napra pontosan tíz évvel édesapja halála után halt meg Bécsben.

■ VITÁLIS JUDIT

HIRDETÉS

Farkasréti ökumenikus esték

A Farkasréti ökumenikus esték (Budapest XI., Németvölgyi út 138., evangélikus–református templom; megközelíthető a 8-as autóbusszal vagy az 59-es villamossal – a temetőnél kell leszállni) következő alkalmán, december 10-én, hétfőn 18.30-kor *Bíró László* római katolikus püspök *A keresztény család eszménye a Szentírás alapján* címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők.

ISTENTISZTELETI REND | 2007. december 9. – Budapest

Advent 2. vasárnapja. Liturgikus szín: lila.

Lekció: Róm 15,4–13; Lk 21,25–36. Alapige: Ézs 63,15–64,3. Énekek: 142., 133.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. (vespera) Ajtony Artúr református lelképásztor; **II., Húvösvölgyi út 193., Fehé** de. 10. Veperdi Zoltán; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Mártonffy Marcel; du. 2. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstüch M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidélisz Gábor; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 5. (asztali beszélgetések) dr. Kamp Salamon; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél II. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Kertész Géza; **VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat)** de. 9. Benkóczy Péter; **IX., Haller u. 19–21. I. emelet** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél II. Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Mikko Oikarinen; de. 11. (úrv.) Mikko Oikarinen; du. 6. (adventi vespera) Szávay László; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Szávay László; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bittner Abigél; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kendeh György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Bátorovszky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Vladika Zsófia; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél II. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Marschalkó Gyula; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. 10. Eslényi Ákos; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kósa László; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kósa László; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél II. Zólyomi Mátyás; **Budafoke, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.

■ Összeállította: BODA ZSUZSA

SPORTOLÓ LELKÉSZEK

A lovas

► **Ma, amikor szinte már a szomszéd sarokig is autóval járunk, „külön-ségével” feltűnik a csupán gyalogló, a bátor kerékpáros, hát még a nemes egyszerűséggel lóháton ügöző embertársunk. Thuránszky István bér-bokori evangélikus lelkész a következő beszélgetőtársam.**

– Önről az a hír járja, hogy lóháton éli az élete részét. Meséljen, kérem, a kezdetekről!

– Amikor tizenöt évvel ezelőtt Nagyborzsönybe kerültem, a nagy udvarunkba, ahol istállóknak alkalmas épület is volt, vettem egy fél éves parlagi csikót. Nagy örömmel és ambícióval, de még nagyobb szakszerűtlenséggel foglalkoztam vele. Megvettem az idevonatkozó szakirodalmat, mindent elolvastam.

fél Nógrád és Pest megyét, mára ha kicsit keheesen is, de még mindig elvisz a hegyen túli szolgálati helyemre.

– Az elmúlt évek nehéz gazdasági helyzetében minden háztartásnak le kellett mondania egy s más hobbiról... Mennyibe kerül manapság egy ló tartása?

– Kezdetben megvettem a legfontosabbakat, mindig a legszerényebbet. A ló tartást drágának gondolják, pedig az én körülményeim között a legolcsóbb szórakozások közé számítható. Ehhez persze tudni kell „szénacsinalni”: kaszálni, forgatni, takarni, illetve körmölteni és patkolni... Mindezeket Nagyborzsönyben tanultam jó emberektől, akikkel máig kapcsolatban vagyok. Én nem lovagolok lovardában (életemben egyszer voltam), csak terepen, erdőn-mezőn, hegyen-völgyön, este vagy reggel, céltalanul vagy találkozóra igyekezve. Így csak

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Bogdányi Mária
E-mail: ararat@lutheran.hu

– A ló tartás nemcsak a lovaglásból áll, hanem kaszálásból, szénapakolásból, trágyahordásból, lópuclásból, patkolásból is. Mindez egészséges embert, jó erőnléteket követel. Állatot tartani nem mindig öröm, gyakran nehéz kimenni az esőben itatni, a sárban gumicsizmában a szénát hordani. A mindennapi mozgást tehát anélkül is biztosítja a lovas, hogy ráülne.

Már látom, hogy eljön az idő, amikor nem lesz lovas, amikor kényelmesebb és lustább leszek már annál, hogy mindent a munkát elvégezzem a ló körül. De mindig örülni fogok, hogy volt erőm és kedvem éveik ló mellett élni.

– Mit szól a család mindehhez?

– Azt gondoltam, hogy a fiaim majd nagy lószerezők, lovasok lesznek. Nem rágiák a fületem, hogy menjünk már lovagolni, kocsikázni. Többnyire egyedül megyek, kettesben a lóval.

– Azt mondják, az állatokkal való foglalkozás nemcsak állatbarát, hanem jobb emberré is teszi a gazdát.

– Ha állatot veszel, mindenekelőtt kutyát, de lovat is, elkötelezed magadat arra, hogy gondját viseled, és a kedvében jársz. Ez nem mindig könnyű, és mindig nehezebb, mint ahogy az elején gondoljuk. Önfegyelem és kitartás nélkül egyszerűbb lovaglóléckét venni egy lovardában, mint lovat tartani. De saját lovad a lovarda vendégeként sose lesz, hiába tetted le az óra árát. Csak az az állat a tied, amelyik tudja, hogy hozzá tartozik. Nagy öröm ez, az élet egyik legőszintébb, legtermészetesebb örömforrása. De ez az öröm csak a hűek öröme. Arra tanít, hogy az emberek között is igaz: bizalmat csak hűség által nyerhetünk.

■ BOGDÁNYI MÁRIA

Krisztushoz tartozni: öröm

Kilencven év – negyvenegy esztendő egy szolgálati helyen

Bensőséges hangulatú áhítat és szeretetvendégség keretében köszöntötte advent első vasárnapján a vanyarci gyülekezet szeretett volt lelkipásztorát, Schultz Jenőt, aki éppen ezen a napon töltötte be a 90. életévét. Emellett egy másik kerek évforduló is alkalmat adott az ünneplésre: éppen hatvan éve, 1947 adventjében kezdte meg negyvenegy éven át tartó hűségét szolgálatát Vanyarcon.

Schultz Jenő Dunaegyházán született 1917. december 2-án, lelkészcsalád gyermekeként. Az evangélikus teológiát

sebb területnek pedig a hitoktatást érezte; ezt az iskolavezetést azzal sem tudta ellehetetleníteni, hogy egy időben a hittanórákat reggel hét órára tette. Ott volt minden beiratott gyermek.

Igeszolgálatában Schultz Jenő a keresztény ember örömeire és reménységére tette a hangsúlyt. Fil 4,4 – életének egyik legkedvesebb igéje – alapján a Krisztushoz való tartozás örömeiről szólt, amely óriási erőt jelent a hétköznapi terheket, például a betegség vagy éppen a betegápolás megpróbáltatásai alatt roskadozóknak. Jn 14,2 alapján pedig azt a csodálatos keresztény távlatot fogalmazta meg, amelyet értelmünkkel felfogni ugyan nem tudunk, de Krisztus ígérete alapján hisszük: az Atya házában Jézus készített számunkra lakóhelyet.

Külön öröm volt, hogy lelkész testvérünk népes családjával érkezett Vanyarara, s a szolgálatot egyik unokájával, Simon Attila aszodi iskolalelkésszel együtt végezte. A visszaemlékezésen túl sok egyébvel is bátorította a hallgatóságot. A látáskárosultakra gondolva kérte, olvassunk nekik a Bibliából vagy akár igehirdetéseket, áhítatokat. Szent szolgálat ez. Fontosnak tartja, hogy ma, amikor az emberek egyre kevésbé fordulnak bizalommal egymás felé, ne féljünk egymástól, ne a rosszat, hanem a jót feltételezzük a másiktól. Ez is igazi adventi üzenet.

A sok személyes hangvételű jókívánságon túl Péter apostol szavával köszöntötték őt az egybegyűlteket: „Növekedjétek a kegyelemben és a mi Urunk, üdvözítő Jézus Krisztusunk ismeretében. Ővé a dicsőség most és az örökkévalóságban!” (2Pt 3,18) Isten áldja meg Jenő bácsit születésnapja alkalmából!

■ SZABÓ ANDRÁS

A SZERZŐ FELVÉTELE

1940-ben végezte el; ezután hét évig volt segédlelkész. Először mint püspöki segédlelkész szolgált, majd Óságarlon helyettesítette az éppen hadifogságban lévő Harmati Bélát. A több évtizedes vanyarci szolgálat legnehezebb területének a szlovák nyelvű igehirdetéseket tartotta, hiszen ezeket szó szerint meg kellett tanulnia – akkoriban ugyanis nem sokra becsülték a felolvasott prédikációt. A leg-

FOTÓ: ELMER BOTOIND

Többek között azt állította az egyik lovaglós könyv, hogy kezdő lovas és kezdő ló együttese eleve kudarcra van ítélve. Ez sem szegte kedvemet – ma még mindig ugyanaz a ló, immár tizenöt évesen, itt áll Béren, az udvaromban, és ismeri minden mozdulatomat. Bejártuk együtt

falun – de nem is akármelyikben – lehet lóval élni. Mert én nem lovagolok – jobb szó, hogy lóval élek. Néha napokig nem ülök rá, csak lesétálok hozzá, nézegetem, simogatom, aztán megyek a dolgomra.

– Milyen módon járul hozzá a lóval ahhoz, hogy egészségesebben éljen a gazdája?

Országos Adventi Adománygyűjtés

szerelem.éhség.

Adományozói csekkjeink megtalálhatóak a postahivatalokban!

Számlaszám: 11705008-20464565

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet hazánk egyik legnagyobb, nemzetközileg is elismert segélyszervezete. Munkánk során az idei évben is több mint 200 ezer alkalommal segítettünk hozzáértéssel és szeretettel nélkülöz embertársainkon itthon és a világban.

Kérjük csatlakozzon hozzánk, és adományával segítse munkánkat!
Köszönjük!

on-line adományozás

www.segelyszervezet.hu

Velünk egy jobb Világért!

HIRDETÉS

Tisztelt Szülők! Kedves Diákok!
A Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium értesíti a 2008/2009. tanévben az 5. és a 9. évfolyamra a líceumba jelentkező tanulókat és szüleiket, hogy december 11-én, kedden 17 órakor az 5. évfolyamra jelentkezők és szüleik számára, december 12-én, szerdán 16 órakor pedig a 9. évfolyamra jelentkezők és szüleik számára beiskolázási tájékoztatót tart.

A líceum saját jelentkezési lapja átvehető a fent említett szülői tájékoztatókon, az evangélikus lelkészi hivatalokban, a líceum titkárságán vagy letölthető az internetről, a <http://www.bdeg.hu/beiskolazas> oldalról.

Szeretnénk továbbá tájékoztatni az érdeklődőket arról is, hogy a líceum jelenlegi 5. évfolyamának óráit december 11-én, kedden, a líceum jelenlegi 9. évfolyamának óráit pedig december 12-én, szerdán 8 és 11.35 között (az első 4 tanítási órán) tekinthetik meg.

HIRDETÉS

Adventi zenés áhítatok a zuglói evangélikus templomban (Budapest XIV., Lócsei u. 32.) csütörtökönként 18 órai kezdettel.

A december 6-ai orgonazenés áhítaton Kovács Róbert (Bécs, Budapest) működik közre. Műsoron J. S. Bach, J. K. Kerll, S. Karg-Elert és A. Heiller művei.

A december 13-ai adventi vesperán az Evangélikus Hittudományi Egyetem zenei együttese működnek közre. Vezető: W. Kinczler Zsuzsanna; orgonál: Finta Gergely.

Igét hirdetnek az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanárai. A belépés díjmentes.

HIRDETÉS

Roszik Gábor evangélikus lelkész, otthonigazgató (telefon: 20/824-7615) szeretettel várja jelentkezésüket a közelmúltban Gödöllőn igényesen megépített és megnyílt egyházi fenntartású Tessedik Sámuel Idősek Otthonába. Érdeklődni lehet még Bódiné Robotka Erika otthonvezetőnél a 20/824-7620-as telefonszámon.

HIRDETÉS

A budavári Schütz kórus és kamarazenekar december 16-án, vasárnap 18 órakor adventi-karácsonyi zenés áhítatot tart a Bécsi kapu téri evangélikus templomban. Vezetényel: Csorba István karnagy. Orgonál: Bence Bulcsú. Igét hirdet: Bence Imre esperes. Műsoron: német, olasz és magyar zeneszerzők énekkari, szóló-, orgona- és zenekari művei.

HIRDETÉS

Jöjjetek, örvendezzünk az Úr előtt! (Zsolt 95,1a)

A pezsztentlőrinci gyülekezet szeretettel várja hetvenöt éves templomának jubileumi alkalmaira mindazokat, akiknek kedves ez a lelki hajlék.

- December 13., 18 óra: Zenés áhítat – orgonál: Trajtlér Gábor; igét hirdet: dr. Juhász Géza
- December 14., 18 óra: Gyülekezeti est – *Templomunk története hangban és képből*
- December 15., 15 óra: Megemlékezés a templomépítő Sokoray Károly sírjánál a pezsztentlőrinci temetőben
- December 16., 10 óra: Hálaadó istentisztelet – igét hirdet és az új szárnyas oltárt megáldja: Gáncs Péter püspök. Délután 16 órai kezdettel ünnepi koncert keretében elhangzik Kákay István Hét ima című zeneműve.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen a 2007/2008-as tanév tavaszi szemeszterében folytatódik a *Teológiai továbbképzés egyházi iskolákban és óvodákban dolgozó pedagógusok részére* elnevezésű akkreditált pedagógus-továbbképzési program. A 4 féléven át tartó, 120 órás képzésbe új résztvevők is bekapcsolódhatnak. A képzés díja 35 000 Ft/félév. Jelentkezési határidő: 2008. február 1. Bővebb információ, valamint jelentkezési lap igényelhető az elvi-ra.gombocz@lutheran.hu e-mail címen, valamint az Evangélikus Hittudományi Egyetemen: 1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3. Tel.: 1/469-1050; fax: 1/363-7454.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A Rákosszentmihály–Sashalmi Evangélikus Egyházközségben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) december 11-én este 19 órakor Taizé-ima és énekes együttlét lesz. Előtte 18.30-kor agapé szeretetvendégség (esti uzsonna). Információ: <http://gyertya-feny.lutheran.hu>. Szeretettel hívjuk és várjuk a kedves testvéreket.

A Deák Téri Evangélikus Gimnázium szeretettel várja mindannyiukat december 14-én, pénteken 18 órakor a Deák téri evangélikus templomba (1052 Budapest, Deák Ferenc tér 4.). A koncerten a gimnázium tanulói, zenei együttese és vendégei muzsikálnak. A belépés díjtalan. A hangverseny után összegyűjtött adományokat a gimnázium javára fordítjuk.

Szeretettel hívunk és várunk mindenkit Völgessy Szomor Fanni bensőséges koncertjére december 16-án, vasárnap este 6 órakor a budahegyvidéki evangélikus templomba (Budapest XII., Kék Golyó u. 17.). Az est vendégművésze Helyey László színész. Zenészek: Pejtsik Péter (cselló), Takács Márton (ütőhangszerek), ifj. Várallyay György (billentyűk). A belépés díjtalan.

Karácsonyra megjelenik és – reményeink szerint – december 9-én már kapható lesz a Huszár Gál könyvesboltban a Lutheránia énekkar új CD-je, amely J. S. Bach Karácsonyi oratóriumának első három kantátáját tartalmazza. A koncertfelvétel 2005. december 18-án készült a Deák téri templomban.

GYÁSZHÍR

Dr. Fabiny Tibor nyugalmazott teológiai tanár, az Evangélikus Országos Múzeum alapító igazgatója nyolcvanhárom évesen, december 4-én váratlanul elhunyt. Temetéséről később intézkednek.

Az Ordass Lajos Baráti Kör legközelebbi összejövetelét – az évi rendes közgyűléséhez csatlakozóan – december 13-án, csütörtökön 17.30-kor tartja a kelenföldi egyházközség gyülekezeti termében (bejárat a Magyar István utca felől). Dr. Böröcz Enikő előadásának címe *Ordass-kutatás Chicagóban, Genfben és Berlinben*. Áhítatot tart Itt-zs János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke. Szeretettel hívjuk a gyülekezetek tagjait és minden érdeklődőt.

A Női Missziói Szolgálat Öröm égi fénye címmel „előkarácsonyi” csendesnapot szervez gyermekeiket egyedül nevelő szülőknél és gyermekeiknek december 15-én 10 órától 15.30-ig az MEE Országos Egyházi Irodájának földszinti tanácstermében (1085 Budapest, Üllői út 24.). A női misszió szeretettel várja az alkalomra azokat, akik részt vettek már az egyedülálló szülők nyári konferenciáján, de azokat is szívesen látják, akik úgynevezett „csonka” családban élnek, és vágyat éreznek egy ilyen adventi találkozásra. Az alkalomról érdeklődni, valamint a részvételi szándékot jelezni december 12-ig lehet B. Pintér Márta lelkésznel az 1/483-2261-es telefon- vagy a 20/824-2791-es mobilszámán.

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány szeretettel hív és vár mindenkit soron következő alkalmaira. December 14-én, pénteken 18 órakor a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Liceum) Gimnázium dísztermében *Szvorák Katalin* énekes és *Weltler Sándor* evangélikus lelkész beszélget az advent témájáról. December 18-án, kedden 18 órakor Mosonmagyaróváron, a piarista rendház kápolnájában *Jelenits István* piarista szerzetes, nyugalmazott egyetemi tanár és *Kovács Imre* evangélikus lelkész folytat eszmecsere-t ugyancsak az advent témakörében. Rendezvényeink ingyenesek! A műsorváltozás jogát fenntartjuk.

Adventi nyitva tartás

A Luther Kiadó szeretettel értesíti vásárlóit, hogy a könyvesbolt december 1. és 22. között hétfőtől péntekig 9 és 18, szombatonként pedig 9 és 13 óra között tart nyitva, kivéve december 8-án.

Meghívó

Szeretettel várnak minden érdeklődőt a szervezők és a részt vevő kiadók a december 7-én és 8-án (pénteken és szombaton) megrendezendő *keresztény adventi könyvvásárra*, melynek helyszíne az előző évekhez hasonlóan a Lónyay Utcai Református Gimnázium és Kollégium (1092 Budapest, Kinizsi u. 1–7.). Nyitva tartás: pénteken 14-től 20 óráig, szombaton 9-től 16 óráig. A könyvvásár ideje alatt a Luther Kiadó 15% kedvezménnyel árusítja kiadványait. Mindenkit szeretettel várunk könyvasztalunknál.

APRÓHIRDETÉS

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb díszé a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, javítás. 5 év garancia. Konkoly Művek Toronyórágyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

182/37, barna, hívó férfi kedves, komoly szándékú nőt keres házasság céljából. Fényképes, névvel és címmel ellátott leveleket várok „Boldog új évet” jellegre.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

A pap ajkai őrzik az Isten ismeretét, és tanítást várnak szájából, hiszen az Úrnak követe ő. Mal 2,7 (1Kor 4,1–2; Lk 21,25–33; Jak 5,7–8; Zsolt 80) Az ószövetségi papság Isten követeként tanította Isten népét. Másik funkciója a népert való közbenjárás volt, imádsággal és áldozatok bemutatásával. Jézus kereszthalálával a lévita papság megszűnt. Az új szövetség egyetlen és örök főpapja, Jézus a maga személyében egyesíti a pap, az áldozat és az oltár szerepét. A papi funkciók közül a másokért való imádság és közbenjárás gyakorlását minden követőjének megengedi, sőt kötelességévé teszi. Hasonlóképpen a róla való tanúságtételt is. Ebben az értelemben beszélhetünk egyetemes papságról. Isten népének tanítását azonban az erre elhívott tanítványokra bízta, hogy Isten követeként hívják megtérésre és vigasztalják a bűnbocsánat evangéliumával egyháza népét.

Hétfő

Békességet adok az országban; ha lefeküsztek, senki sem riaszt föl benneteket. 3Móz 26,6a (Lk 1,78–79; Zsid 6,9–12; Ézs 43,14–28) Isten itt az első kőtábla parancsolatainak megtartásához fűzi a békesség ígérését. De az Úr napját hétköznapra silányító népétől sem vonja meg azonnal a béke ajándékát. Türelem nem elbizakodottságra ösztönöz, hanem megtérésre. Ha a vasárnapot és az ünnepnapokat semmibe vevő kereszténységet régóta megkíméli a fegyver okozta nyomorúságoktól, mennyivel inkább meg fogja menteni a veszedelemtől, ha megtér, és újra komolyan veszi az első kőtábla parancsolatait!

Kedd

Amikor kiirtják a földön élőket közül, népe vétke miatt éri a büntetését! Ézs 53,8 (2Kor 5,18; Jel 2,12–17; Ézs 44,1–5) A bűn törvény szerinti büntetésének átvállalása az a papi funkció, amelyet egyedül Jézus tölthetett be. A próféta szava először azok vétkére vonatkozik, akiknek tevőleges szerepük volt a Megváltó halálra adásában. Másodsor az okokéra, akik nem vettek részt a passzív eseményekben, de szívükben hasonló bűnös indulatok égtek. Harmadszor az Isten mindenkor népének bűneire, így a mi vétkeinkre is vonatkozik.

Szerda

Veled voltam mindenütt, amerre csak jártál! 2Sám 7,9a (Jn 15,4a; Jel 2,1–7; Ézs 44,6–20) Isten Náthán próféta által szól így Dávid királyhoz, aki templomot akar építeni. Figyelmezteti, hogy a kőből épülő templom elveszíti azt a jelentést, amelyet a szövetség sátorá hozoz. A sátor bár egyszerűbb, mégis a lényegét fejezi ki: Isten a földön népe között lakik, vele vándorol. Ezt Dávid is tapasztalhatta, amikor Saul elől a pusztában bujdosott, majd a filiszteusok földjére menekült. A sátor a mobilitás jelképe, a kőből épült templom helyhez kötöttséget sugall. Pál apostol – a sátorkészítő (!) – már teljességében megérti Náthán próféta üzenetét: a valódi templom nem kőből épül, sem vászonból szőtt sátorlapokból, hanem Isten népe maga kell, hogy élő templommá váljék, úgy, hogy a nép minden tagja testében hordozza a Szentlélek Istent.

Csütörtök

Nem olyan-e az én ígém, mint a tűz – így szól az Úr –, vagy mint a sziklazúzó pöröly? Jer 23,29 (Zsid 4,12; 2Kor 5,1–10; Ézs 44,21–28) Magyarázat helyett a folytatás: „Ézért rátámadok az olyan prófétákra, akik egymástól lopkodják igéimet! – így szól az Úr. Rátámadok az olyan prófétákra (...), akik csak a szájukat járatták, és azt állítják, hogy az kijelentés. Rátámadok az olyan prófétákra, akik hazug álmaikat beszélik el (...), és félrevezetik népemet... Pedig nem küldtem őket, nem adtam parancsot nekik, és használni sem tudnak ennek a népnek – így szól az Úr.” (23,30 kk.)

Péntek

Ne vedd ki számból teljesen az igazság beszédét! Zsolt 119,43 (1Jn 4,1; Lk 22,66–71; Ézs 45,1–8) A próféta egyik kísértése, ha saját gondolatait adja elő Isten igéjeként. De éppúgy veszedelmes, ha nem meri kimondani az Istenről kapott ígét a hallgatók várható reakciója miatt. Ilyenkor joggal félhet, hogy Isten megvonja tőle az igazság beszédét.

Szombat

Mint nemes vesszőt ültettek el, mint igazán valódi magot. Hogyan változtál át idegen szőlőt vad hajtásává? Jer 2,21 (2Tim 2,13; 1Thesz 4,13–18; Ézs 45,9–17) Jeremiás a maga korában hűtlenné vált népének teszi fel ezt a kérdést. A 21. század egyháza vajon elháríthatja-e magát?

■ VÉGHELYI ANTAL

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból december 9-étől december 16-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.30 / Civil rádió Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében	8.40 / Kossuth rádió Merítés – a kultúrából (20')	8.40 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')	8.30 / Duna II. Autonómia Tüvel festett világ (magyar ismeretterjesztő film, 1998) (24')
8.35 / Duna Tv Emil és a detektívek (német játékfilm, 2001) (108')	10.45 / Duna II. Autonómia Talentum. Molnár Gizella (1999) (30')	13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház félórása	10.00 / Duna Tv Egy nap Kodályval a Zeneakadémián. Nyitó hangverseny: Budavári Te Deum (2007) (60')
9.05 / Bartók rádió A jövő hét muzsikusa Sebestyén Márta (25')	13.30 / Kossuth rádió Krisztus közöttünk! A görög katolikus egyház félórása	14.20 / Duna II. Autonómia Mindentudás Egyeteme Andrásfalvy Bertalan: A néphagyomány értékei – napjaink kultúrájában (68')	13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház félórása
12.10 / Duna Tv Élő egyház (26')	14.30 / Duna Tv Homo faber – a kézműves	19.44 / Kossuth rádió Nyelv-ész	14.45 / m2 Kodály Zoltán: Magyar népzene 10/1. rész (10')
13.25 / PAX Fény előttem, fény utánam Portréfilm Túrmezei Erzsébetéről (ZMC – 34')	20.05 / Duna II. Autonómia Apaképek (magyar dokumentumfilm, 2000) (60')	20.35 / Duna Tv Iskolakerülők (magyar játékfilm, 1989) (89')	18.30 / PAX Reformáció. Vallástörténeti sorozat (30')
19.35 / Duna Tv Magyar karácsony – Kézfogás a 15 éves Duna Televízióval (90')	21.20 / Duna Tv Orhan Pamuk	22.50 / Duna II. Autonómia Magyar elsőők Az első magyar harang (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2004) (16')	20.05 / Duna II. Autonómia Jel a világ számára (magyar dokumentumfilm, 2006) (53')
23.00 / TV2 Passió (amerikai film, 2004) (121')	23.05 / Duna Tv A magányos felfedező (német dokumentumfilm, 2005) (45')		

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
8.40 / Duna Tv Élő egyház (ism.) (26')	6.00 / Bartók rádió Muzsikáló reggel	7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra	8.30 / Duna Tv Az elfelejtett játékok (angol mesejáték, 1999) (26')
9.45 / m2 Lélektájak (25')	13.30 / Kossuth rádió „Örüljete az Úrban mindenkor!” A metodista egyház félórása	az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében	8.55 / mtv Református magazin (26')
10.50 / Filmmúzeum Másfél millió lépés Magyarországon (magyar dokumentumfilm-sorozat) 4–5. rész (80')	14.05 / Kossuth rádió Arcvonalok Dr. Vonsik Imre jogász, kertész, orgonista (30')	11.45 / Bartók rádió A hét zeneműve Kodály: Magyar népdalok énekhangra, zongorakísérettel No. 1–10.	9.30 / Bartók rádió Kodály: Csendes mise – orgonára (30')
11.45 / Bartók rádió Szvorák Katalin népdalénekes felvételeiből (15')	14.48 / Bartók rádió Schubert: Téli utazás (12')	12.15 / Duna Tv Isten kezében (26')	12.15 / Duna Tv Élő egyház (26')
14.30 / Duna Tv Hagyományörzők: Bóly és környéke (magyar ismeretterjesztő film, 2007) (30')	19.30 / Duna Tv Kisvárosi zenekar (amerikai játékfilm, 2000) (96')	18.00 / Bartók rádió Musica Sacra (60')	13.50 / mtv Mesterünk, Kodály Zoltán (dokumentum-portréfilm) (60')
18.00 / Bartók rádió Kulturális hírek József nádor és Pest város Szépművészeti Bizottmánya (30')	21.30 / m2 Életem legszebb napja (olasz film, 2002) (99')	20.00 / Duna Tv 15 éves a Duna Televízió! Jubileumi gálaműsor a Nemzeti Színházban (2007) (115')	14.30 / m2 Századfordító magyarok Kodály Zoltán (50')
	23.06 / Bartók rádió Lendvay Kamilló: Jelenetek Thomas Mann József és testvérei című tetralógiájából (24')	20.15 / mtv A hiúság vására (angol tévéfilmsorozat, 1998) 1–2. rész (50'+52')	23.00 / Duna II. Autonómia „Csikszereza és Salzburg muzsikája” A Csiki Kamarazenekar hangversenye a Zeneakadémián (2006) (29')

HIRDETÉS

Ajándékozzon könyvutalványt!

A Luther Kiadó könyvesboltjának (1085 Budapest, Üllői út 24.) teljes árukészletére érvényes utalvány 1000, 5000 és 10 000 forintos címletekben kapható a könyvesboltban, illetve megrendelhető a kiadótól (fax: 1/486-1229; e-mail: kiado@lutheran.hu).

A Luther Kiadó adventi könyvvására keretében december 23-áig 10–50%-os kedvezményt ad; a kiadványokról részletesebben december 2-i számunk 6–7. oldalán olvashatnak.

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Nyomdai előállítás: Egri Nyomda Kft.
3300 Eger, Vincellérskola u. 3.
Felelős vezető: Kopka Viktor vezérigazgató

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa
(zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitalis Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2340 Ft, fél évre 4680 Ft, egy évre 9360 Ft, szomszédos országba egy évre 31 900 Ft (123 euró), egy év külföldi országba egy évre 37 200 Ft (143 euró).

Rovatvezetők: Hafenschner Károly (ifj.) – Ige- és hirdető (karoly.hafenschner@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölnetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

